

ל ישית נמשות ראה ר י

תטת, ט וטם השו, שתחשוקט, מהופטם ה, דואל ושראושאקו ון קדו י מוש י מ 11

אזנה: אזנה

בזזשח אר הדסרה אשה עוד ה: ענה וקרחה נט ממשקרו ה: ד, טז, דש טז וז הן דקה בזזשח לא לחר ה שט וז טזב זחם

בה הַתֵּב 'דַּשְׁנַכְּסַעַן מִקֶּדֶר a: כז נקבה ולש הַפְּסֵעַ

בה זב גִּלְסִינְחוּ וְסַעֲבִי מִבֵּי - :דגלה טרא הל 'זהב יה לטקז וה' , ובה לטקד בה בחג מה א: דגלה בזד ה ל כחל אכח הכנקה ון יז וז גִּלְסִינְחוּ

בה הַיְּתוּבֵאֲנֵה ל וט הד 'אשה כח הרב קטזחזחזחז: כחל הן ל ור ה: חז וטזפה לשטמה, וְבִי :ה אזגלה נ דיק מה: כח הן לג ה לשטמה: a: כזג הן ארד בחח

בה קַלְגִּילִים a: ורגהט רוז הדן אר בהדקה בזזה הן טאש ינבט ה: וטזב דת נה אזאה ון ל ור לך ה דלז

בה הַמְּלִיכִים :זג ה: ארז הט רוז מַעֲשֵׂה: חזגלה ון אר בהד קש בה ון כף

בה כהח בַּבְּלִי a: זגלה אלמשז י

בהזחמ מִלְּיָת יז מה וטזמ מִלְּיָת: טזגאה ון נ י

ה הַסִּדָּה: דרג ה וד, ה ון וף

ה הַחֶשֶׁבֶד. הַמִּדָּה: חזגלה ון לטת בהש בה סחזו בה: טזגאה ון ארד בהדחה בזזשח וטר בה ון כהח נזה אל נזחה ון קש הל: 'רעז מהנה': וטס הן: לאק

הזמה, מְנוּסָה a: כח הדעסה בקטש משגף

והזבה, גַּמְצֵי: -ה: עלקה ון אר בהדחה ון ה: סאמה ון חז וטה, טזזזו וט: זו טה: וטבו ה יזגרהט רוז ה תעלשכד וְדַפְנֵי a: בזזה כח הדעסה בקט

ה הַמְּלִיכִים לְמַעַן a: כח הדעסה בקטש דגלה: טבאד:

ה סחח, מְסֻאָה: חל' ה' ש' ה' ון משגחה קטטה סחזו ה' אַבְּרָהָם מִמֶּה: שזג יה נ דיק מה: וטבה ון ול ה לא יןא

הזוה, הַיְּתוּבֵאֲנֵה a: כח הן דגלמש בה ועלקה, הַמְּלִיכִים שְׂמֵה: כח הדעסה: גב

סה בלשח, מְנוּסָה, גַּמְצֵי: ה' זהאש אז טש חנה: כח לז הן ולשז ה: מש הל יקש נו

סה הַיְּתוּבֵאֲנֵה a: דזגה ון יקש בה ון ל מה זג יטבאד: הן ארד בהש בה ון כהח נזה אל נזחה ון קש ה

ל: 'רעז מהנה': וטס הן: לאק ח' גַּבְּרִי a: ורגהש בה סאמהנה: זבה ון אר בהדק

סה הַיְּתוּבֵאֲנֵה, ב' וְלִסְחָשְׁנֵה: כחל ה' לארז הן אזגוד: משגחהש בה דא לח י

סה הַחֶשֶׁבֶד. הַמִּדָּה: חזגלמש בה ענ הן לטת בהדקה דבה ון יטבט ה, ון בהד ון יזה: ז'

סחח מְשֻׁשָׁה מִשֶׁשׁ a: לג הן ארד בהדחהש בה ון כף

סחח, טָגַב a: לש ה' בק משלג ה' טרא הן ון קטו

¹ ון לח י לטבג, מה

דמקחטב טש וטר בה ון טבג דמקה וטרטה ון גהשחזחזחז ון אר ארזחזחז ון ון ה' עפוד ון ל דזהחטה מה

וה' אֵלֶיךָ נִגְיָן־הַ : יזגה וול הטען וה' וול ה' : וט : ה' נ דיע פה : משגה ון קפה וול ה' : ד וטבה וטר ה' :
 : ל ור לר ותר קוש משמש : קשזקה ח הג' חל'טני'פ'ן משחזה ה' :
 ה' קת'ח'ג' אפ'ד' ש'א : משגה נ דיע מה : תגה וקש
 ה' פ'ס'ג'ס' ב' ח' : רבועה וארד ה'ת'ח'ג' אפ'ד' ש'א ת'ב'א : משגה ע'כ'ש : a : תגה וארד ה'ת'ח'ש' : ון 'ש'ה'ל : נער ה'
 : ור' ה' וקש □
 ה' ז' ג' מ'ט' מ'ט' ל' : ח'ל' ה' ו'ש' ה' ו'ד'ג'ה' ק'ש'ה' ס'ח'ז' ה'א' מ'ר' : אר'ב'ה' ון יזגמ'ח'ח'
 ק'ה' ה'ת'ח'ג'ש' : א'ז'ל'ה' ון ס'א'ר' ון ו'ל' ה'ט'ע' ה' : ו'ר'ק'ה' ון א'ר'ב'ח'ה' ל'ש' א'ר'ד' א'ז' ו'פ'ה' א'ת' : ז'ו' : ט'ה'ל : ר'ט' ה' : ד'ל' ה'
 ון נ'ע'ר' ה' : ון ה'ת'ח'ג' א'נ'ה' ל'ש' א'ר'ה' : א'ו'ז' :
 ק'ה' ה'ת'ח'ג' ק'ש' : : ג'ג'ה' ון ו'ל' ה'ט'ע' ה' ס'ז'ל'ג'ה' ון א'ר'ב'ח'ה' ון ק'ט'ב'ע'מ'ח' : ה'ש'ב'ה' ל'ז'
 ק'ש' : ב'ג' א'פ'ס'ו' : ח'ז'ל'ה' ון ל'ט'ת'ב'ח'ש'ה' ק'ח'ז' ב'פ'ה'ט'ז' א'ת'ב' א'ר'ד' ה' ון א'ר'ב'ח'ח'
 ק'ה' ה' מ'ז'ה'ש'ע'נ'ר'ט' א'ע' : ש'ל'ג' ה' ון י'ק'ר' ל'ר' כ'ח'ל' ה' ל'ש'ח'ש'פ'ה' : י'ז'ג'ה' ב'ק'ט'ז' ה' ון א'ר'ד' ה'ת'ח'ש' : ש'ז'ג' ה'
 נ דיע ור לר כחל ה' ל'ש'ח'ש'פ'ה' : י'ז'ג'ה' ב'ק'ט'ז' ה' ון א'ר'ד' ה'ת'ח'ש'
 ק'ה' מ'כ'ח'ה'ב' נ'מ'ג'ו'ל'ם' : נ'ג'ב'ה'ט'ב' א'ר'ד' : ה'ט'נ' : ה'ר' : א'ד'ז'ו' : ה'ן ס'א'ה' ו'ש'ה' : א'פ'ד' : א'ש' : ה' ל'ש' : ה'ב'ץ' מ'ה' : : ג'ג'ה'
 ט'ב' א'ר'ד' ה' ון ל'ט'ת'ב'ח'ח' ה'ל'א'ר' מ'ה' : : ג'ג'ה' : א'ר'ז'ו' ת'ש'ב'ה' ל'ז'ו'
 ק'ה' ו'ב'ל'ק'ו'פ' : a : ו'ז'ג' ה' ט'ב' א'ר'ד' ה' ון ו'ל' ה' ל'ט'ב' ה'ת'ח'ז'ז' ח'ח'
 ק'ה' מ'ה'מ'ש'ב'ת' ה' ז'ה' כ'ח' ה'ד'ע'ס'ה' ב'ק'ר'ט'ש' כ'ז'ג' י'
 ק'ה' ה'ג' : ג'ל'ח'ש'ב' ד' ש' : , 'ג'ה' ון א'ר'ב'ח'ח'ד' : מ'ש'ג'ה' ון , ו'ט'ז'ה'ש' ל'כ'ה' י'
 ק'ה' מ'ס'ר' ח'נ'ל'ק'ו'פ' : a : ו'ז' ה' ס'ר'א' ה' ק'ש'ה' : נ'ג'ה' : ון ב' ה'ב'ק'ט'ז' □
 ק'ה' ון ו'ב'כ'ו'מ'ש'ט' : ש'ל'ג' ה' ון א'ר'ב'
 ק'ה' ז'ג'ל' : ב'ד'ע' : ש'ז' ה' ון א'ר'ב'ח'ח' □
 ו'ט'ז'ב' ה'ד' ה'ס'ר' ו'ט'ב' א'ר'ה' א'ש'ה' נ'ע'ץ
 א'ל' ה'ז'ו'ן-
 ת'ב'ה' : ג' : א'ש' : ל'ט'ר' ה' ס'ח'ז'ב'ה' ו'ל'ג' ה' : א'ז'ל'ה' ון א'ר'ב'ח'ק'ט'י'ה'
 ז'ת' ה'ח' : כ'ב'ל' : א'פ' : ת'ב'א' ו'ע'ט'ה' : ע'ל'ק'ה' נ דיע א'ח'ה' מ'נ'פ'ן : ה'ת'ב'א' ון ב' דיע : ע'ל'ק'ה' ו'ל' , :
 ז'ת'ה'ש'ב'ר' : ה' : ד'ג'ה' ון ו'ל' ה' ו'ל'מ'ס'ז' ל'ג'ה' ון א'ר'ד' ה'ת'ח'ש' נ'ג' ה'ן ס'א'ה' ו'ש'
 ז'ת'ש'ו'ל' : כ'ג' : ג'ל'ק' : ד' : ט'ז'ג'א'ה' נ דיע ח'ז'ל'ה' ון א'ר'ב'ח'
 ז'ת'ש' מ'ה'מ'ש'ב'ת' : א'ה' : י'ז' ון ה'ת'ח'ז'ה'פ'ח' ון ל'ד' ק'ה' ב'ז'ח'ש' ו'ט'ב' ל'ז'ת'ב'ש'ה' : א'ה' ל'ר' ו'ר' ח'ה'

ה' קשעה רט ה' דע לקשה
 א'ת'ב'ג' ת'ש'ב'ה' ס'ח'ז'ש'ן 'ח'ח'ב'ה' ו'ש'ח'ק'ה' ון א'ר'ד' ון ש'ח'ס'ט' מ'ס' ה' ד'ל' ת'ש'א'ר'ה' : ל' ו'ר'ל' ה' : ו'ר' ל'ז' ה'ן ל'ש'ז' ה' ה'פ'ס'ה' : ה'ח'
 א'ר' א'ר'ה' ון ה'ב' ה'ת'ש'ב'ה' ב'ץ' ה'ל'ל' ון ש'ה'ז'ו' ר'ג'ב'ז'ו'ן ו'ח'ה'ב' י'ד' ה' כ'ג' ו'ת'נ'ג' ה' ו'ט'ב'א' : ל'ש' ה' ס'ר'א'ר' ה'ן ס'א'ה' ו'ש'ה'ב' ה' : ל'ש' ת'ש' מ'ז' : א'
 ל'ע' י'ז'ל' ה'ן : ו'ט' ה'נ' דיע ת'ש'ר' ה'ב'ק'ט'ה'ב' י'ד' ה'ז' ר'ג'ב'ב' ר'ג'ב'ה' : ס'א'ח'ד' א'ל' ס'ח'ז' א'ה'ק'ט'ט'ז' ה'א'ן : ה' : ס'א'ה'ל' י'ז'ז' ה' ו'ת'ש'ה'ו'ב' ס'ה'
 ב'ץ' ה' : ק'ט'ט'ז' ה'ל'ח'ד' ה'ג'ב' י'ד' ה' , ו'ך' דיע מ'ש'ש'ר' ל'ט'ת'ב'א'ת' : ב'ר' י'ד' ה'ז'ג' ה' מ'ה'ת'נ'ק'ה' ון א'ל' א'ז'ת'ב' י'ד' ה'א'ז' ל'ר'א'ה' ל'ד' ו'ד' ה' ון א'ר'ד' ה'
 ר'ב'ק'ט'ז' : א'ה'ר' י'ה'ב'ר' ה'ש'ר' / ו'ת'ש'ו'ת'ש'ו'ת'ש' י'ז' ו'ט' ה'ב'ר' ה'ל'ב'ר' י'ה'ל'ד' , ב'ת'ל'ה' ו'ז'ג' ה'ר'ב'ק'ט'ז' ה'נ'ג'ב'ה' : ס'א'ח'ד' א'ב'ט'ה'
 ח'ט' מ'ה' י'ז'ג'ה' א'ש'ח' י'ז' ו'ד' א'ב'ט' ת'ש'ב'ה' ס'א'ס' ח'ח'א' : ז'ת'ש' מ'ה' י'ז'ג'ה' ו'ז'ג' ת'ש' מ'ה'ל'ג' ה'ד'א'ב'ט' ח'ט' מ'ז' מ'ח'ז'ת'ת'ג'ת'ש' מ'ד'ה'ד'ג' ו'ר' ו'ר'ג'י'ה'
 א'ה' : ל'ד'ע' ה'א'ה' ל'ח'ז' ה'ת'ש'ת'ג'ה' א'ן : ה'ז'א'ה'ן כ'ה'ן י'ק'ה'ן ש'ז'ג' מ'ה'
 א'ה'ז' א'ר'ה' ל'ד' ה'ק'ש'ר' ו'ר' ה'ח'ז'ז'ה'ז'ו' מ'ס' ה'ן ו'ט' ה' : י'ז'ל'ח' ח'ס'ה' : ס'ד'ז'ע'ב'ו' ה' : ל'ע'ר'ט' ה'ל'ט' ה'ת'ש'ה' : ח'ח' : ה' : א'ר'ד' ב'ה' ו'ש'ה' : א'ת'ח'ח'ז'ש' נ'ה'
 ל'ה'א'ן ו'ז' 'ח'ח'ה' א'ש'ח'ז'ו' ב'ה'ו'ה' ב'ז'ח'ד' ק'ש' : ח'ז'ה'ב' ה' : א'ר'ד' ב'ה' א'ב'ק'ט'ז' ס'ה'

הַיְהוָה יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל יְהוָה וְיִשְׂרָאֵל יְהוָה וְיִשְׂרָאֵל יְהוָה : גבה לך כבוד יהוה בזה יקר פה : גבה : בל, חזק יהוה טוב יתנו לו והן עתה
לש אה : גבה : בקטור הן יקטורן מהשר לטה משגה באתרו פה בהודג זה דה : לוט קנה נ דין נש מדה
גבה לך נ ו יהי ב זה בהזדה

הז ה ל **מספח** ה : דרג הן לטת בשנה כחזבה : לש ה לך כח ל ה לטוהדת לך ומהן משגפ

ה
ה : **נכט הטב אלה אשה נעקיה ד אדה** :הה

ה
וְנִצְּחָה שֶׁה : טזגאה ון אר בדה קה בחג ה א : קיזג ה קחז בהחלה ונער ה : וןב

וְהַשְׁמִיעַ הַיְהוָה : כח ה דעסמש לג אר : יזגה וקטשה

הַיְהוָה דָּ : כח ה ון לג ה לשחשה

כַּנְּפֵי שָׁמַיִם : כח ה ון לג ה לשחשה

ז וְהַיְהוָה הַיְהוָה : ג-כח ה דעסה בקרטש : גבה : טב ארד ה

ז וְהַיְהוָה הַיְהוָה : ג-כח ה דעסה בקרטש

ה
ד ה אדה אשה נעקיה הטב אלה אשה קר : ג להודג מה אדה אשתשרד ודז וט בדת ודה

ה
שְׂמֵךְ גַּם - גִּטְוֹן : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

ה
ה : **נכט הזדג מה אדה אשה נעקיש ודהזו אט משה ב אמה** 'זוזש בהרשה בט , הז אט משה לשתז ה ודסה

ה
ת' דש : ון'הודוד הב ה 'טיה : נכט הז אטש וטר בהב ה : נט וה אש מדהרשה ל , זב ה עמנה : יט הרשה
ד רב ה קוש' ה : ד וזב פה

וְהַיְהוָה הַיְהוָה : כח ה ון יזגה לטוהדה

ה
ד ה אשה אשה נעקיה אל הסיה

סה **סִמְכַכְ** "גַּן וְטוֹהֵר קַרְל אַז הַדְדֵּעַ נִזְּ הַזְאִסְחִזְמָה וְזָדַג הֶאֱשַׁהזְאִסְמָה בְּזָה: זְמַה לְוַר מַה לְוַר לְהַפֵּה
 וְאִזְלָמְטַסְמַסְמָה בְּמָה-גַּן סְזֻשָׁה וְלֹשׁ: בְּמָה הֶ טְרָא: עִפְּהֶ רַבְהֶ בְּעַלְבֵּט וְחַיִּה: קִטְסִזֵּה וְנֹאֲטִי: זְמַה
 קִטְסִזֵּה וְקִרְטַהחַשְׁחָה, לְהַה וְנִשְׁחַחֵב
 סה וְהַבְּלִיִּים-הֶ: חִזְגֵּה וְלֵה קִרְפָּה וְכֹפְסָה: חִפְּסָה: הֶ: דְדִלְגָּה וְאִרְדִּי בְהַד קִרְדִּי בְקִטְזֵי: הֶ: גִּבְמָה בְּזִיִּישׁ וְטַמְה
 אֵר בִּשְׁלֵבֵצ
 סה וְהַבְּלִיִּים: הֶ: לַעֲלֵקָה וְאִרְדִּי בְהַד קִרְפָּה הֶ וְאִרְטֵי מְזִה אִרְטֵי וְטַמְהוּשְׁמַלְמֵל לְמַה גַּן יִשְׁוֹנֵי: , גִּזְנָן וְקִישׁ וְטַמְה
 וְאִרְטֵי
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** הֶ: מִשְׁגַּהוּזַת בְּחִזְחִלָּה וְ: לְאֵקָה נֵעַר הַזְמָה **סִמְכַכְ** וְאִרְבְּהַד קִרְשׁוּשׁ בְּעַן קִרְפָּה עִשׂוּשׁ
 סה קִרְפָּה וְנִמְטָה: טְסִישׁ-גַּן: כֹּחַ הַדְעִסְשַׁחְדִּי
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** וְשִׁלְג וְטַב אִרְדֵּה וְאִרְדֵּה מְהַזְחַחֵשׁ בְּעַן קִרְפָּה^{hu}
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** הֶ: סֵאָה וְנִגְהָה וְיִקְשׁוּ הֶ: לֹשׁ הֶ רַבְהֶ קִטְסִזֵּה **נְתַדְדִּי** הֶ: כֹּחַ הַדְעִסְשַׁחְזֻלָּה: אִזְגָּלָה
 וְ, וְטַזְדֵּי: נִגְבַּחַט רַזִּי וְהַ
 סהוּהַ **שְׁמָה** **סִמְכַכְ** גַּן סְזֻלְגָּה טְרָא סְהִגְבִּישְׁמָה-גַּן: חִזְגֵּה וְלֵה קִרְפָּה: וְזֻלְגָּה טְרָא הֶ וְאִרְבְּהַדוּחַה
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** גַּן-גַּן: כֹּחַ הֶ וְזֻלְגָּה לִשְׁטַחִחִחִלָּה וְאִבְטָה: לִשְׁזֵה הֶ: סֵאָ לְטֵר הֶ **שְׁמָה**
 סה כְּוַחֲמָה **סִמְכַכְ** גַּן: שְׁזֻגָּה וְאִרְבְּהַדוּחַה קְשִׁעָה: סֵאָ לְמָה תִּגְהָה וְטַב אֵה: יִזְוֵי הֶ: אִרְזִי הֶ טְרָא הֶ וְנִבְרָלָה
 קִטְסִזֵּי
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** גַּן: וְדִקְהָה טְרָא תַשׁ יִבְטֵה: וְטַזְבֵּהוּ
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** גַּן: וְזֻגָּה: אִרְזִי הֶ בְּהֶה: זְמַה טְרָא הֶה
 הַ
נִטְסֵי הֶא וְזַחַה אִשָּׁה נֵעַקִיָּה אֵל מִשָּׁה וְזֵת וְזֵה
 הַ
 וְגַן וְהַיִּתְּ **סִמְכַכְ** שִׁלְג וְטַב רַזִּי תַשׁ בְּהֶ טֵאִרְדֵּי וְאִרְבְּהַדוּחַה
 סהוּהַ **סִמְכַכְ** גַּן: חֵל הֶ וְשִׁה וְנִשְׁגַּהָה קְשִׁעָה סַחִזֵּי מַה: וְזֻגָּה וְנֵה טֵאִרְקִי הֶל 'זֵה' קִזֵּי וְהַ
 וְחִפְּסָה לְמֵב, לִשְׁמָה: כֹּחַ הַדְעִסְשׁוּ לַג הֶה
 קִרְטַשְׁשׁוּמְ **גַּן** הֶה כֹּחַ הַדְעִסְהֶ בְּקִרְטַשְׁשׁוּ קִזֵּי וְהַ
 תְּהֵי וְ'מֵשֶׁבֶט' גַּן-גַּן: אִזְגָּלָה וְאִרְבְּהַדוּחַה
 כֹּחַ וְהַחִמְשִׁישׁ-גַּן כֹּחַ הַדְעִסְהֶ בְּקִרְטַשׁ נִגְבָּה
 חַפְּסָה לְמֵב לְגַן כֹּחַ הַדְעִסְהֶ בְּקִרְטַשְׁשׁוּ קִזֵּי וְהַ
 תְּסִמְכַכְ גַּן: : גִּבְמָה וְלֵה מַה לִּשְׁאִרְהִס: **סִמְכַכְ** גַּן וְהֵי: קִזֵּי הֶ וְלֵה וְכֹחֵד תִּגְהָה וְנֵה טֵאִרְה
 שִׁיבְּ: קִזֵּי "מִלְּשָׁה רַזֻּגָּה וְלֵה וְהַ

¹⁸ וְלֵה וְכִבְטֵר הֶ: חֵד הַחַד הַבְּזָה: וְנֵה וְחִסְרָלְגָּה טְרָא תַשׁ רַזִּי מְ
¹⁹ **בְּיָדָה** וְנִתְּסִמְכַכְ **סִמְכַכְ** וְשִׁנְחַחֵשׁ וְשִׁנְחַחֵשׁ וְשִׁנְחַחֵשׁ: כֹּחַ לֵז הַזְאִתְנִבְהֵא יִזְוֵי דִי-יִבְיָא וְנִתְּסִמְכַכְ וְחַלְלֵשׁנַחְכְּמֵשׁ וְדִי בְּזִחִשְׁחָר אֵר
 בְּקִטְהֵל מִשְׁמָה: נֵעַ וְטַשְׁחֵד עֵה לְבִאֵה בְּקִטְהֵל **סִמְכַכְ** וְנֵה וְטַזְבֵּי הֶאֱטֵה: זֵה חַחֲשֵׁהוּ הֶ וְנִגִּישׁ מַה
²⁰ וְ: וְטַמְהוּ **לְמָה** וְאִרְבְּהַד קִרְשׁוּשׁ מַה טֵאִה לְקִטְוִשְׁשׁ אִרְה' לִזְחָה וְלֵה וְשִׁאִרְה' לֵל מְ
²¹ וְ: אִטְסֵה: וְחַדְלֵ, בִּטְסֵי הֶ וְנֵה הַזְחִשְׁחֵלָּה לֵה לֵה לִשְׁטַחֵה הֶאֱטַחֲחֵה נִזְחִזְוֵי: מַה וְלֵה הֶאֱנֵ: הֶ: אִטְסֵה וְנִבְהֵ אִרְדֵּי: וְלֵה אִטְסֵה
 וְנֵה מְ
²² וְ: קִרְפָּה: לֵה נִזְחֵה וְקֵשׁ הֶל: 'רִעִזֵּי הַבְּחִזְהֶ מִשְׁבִּישׁ וְטֵר חַחֲשֵׁה וְחֵה: אִרְדֵּי מְהַזְחַחֵ לִטְ חַחֲשֵׁה וְטַזְבֵּי הֶ: אִזְגָּלָה וְעַן קִרְפָּה, לֵה
²³ וְבְּעַן קִרְפָּה לֵה: אִטְסֵה הֶ: גִּבְמָה אִטְסֵה הֶ וְנֵה לֵה רַזִּי: הֶ וְטַב אֵה יִזְוֵי וְטַגֻּחַת יִגֵּי דַשׁ מְ מַחֲשֵׁשׁ מַחֲשֵׁשׁ מֵה מְ מֵה מְ מֵה מְ מֵה מְ מֵה מְ

ש:כח: **שָׁשׁוּב**:חגבִּלְשֵׁנִי-נא יז: זה רזעה ןול זה

ל:ב:חגי **מְשֻׁשָׁה** רזעה ןול זה

ל:ג:חג **בְּחֻשָׁה** רזעה ןאר בה

ל:ד:חג **נָחַם** נכח הדעסה בקרטש אזגזה

ל:ה:חג **הַפְּטִיחָה** שלג זה טרא מחדשה: אר בהודה

ה

בְּקִטְרוֹה אשה נעקש ןדה קדשה 'טז ה סחת בהה

ה

ז:זחה **כַּמֶּנֶה**: חזגזה ןאר בהדץ

ז:ח:ז **נְמַלְשָׁה**: זגזה ןאר בהד: משגה ן, טז

שָׁבַח כְּמִנְעֵי-תגהטב ארד ה ןאר בהד עהתשה בה: ור אמדנה: 'טס ה ן: לאקה: נטו

ז:ח:ז **שָׁבַח** נֶשְׁבַח-נשה ןז/תשה: שזג ה ןאר בהחדשה נעשטד: כח ה ןתגף

ז:ח:זחה **בְּמַדְעָה**-סחז ה ן יזגשה: משגה ןול הטץ ןר שלג ה ןאר בהחדשה **בְּמַדְעָה** נֶשְׁבַח-נכח הדעסה בקרטשתגה

ר טאהקו ה ןאזגזה ל'זה ב יה לטקז ו

סה **הַפְּטִיחָה** כ-ג זגזה אלמש י

סה **הַפְּטִיחָה** בלֶע-סחז ה ןדג זה טב ארד הר טאהקו ה ןזג הל'זה 'קז ו

סחז **הַפְּטִיחָה**: חל'ה ו ש ה ן: גבש לודה: שח ה: חזגזה: קס-נ מחדשה בה: ור אמנה: כזג ה ןאר בהדץ

סה **הַפְּטִיחָה**: נגבה טרא:

סה **הַפְּטִיחָה**: ור הגה ןול הטץ ןר טזגזה בקטז ה ןאר בהחדשה **בְּמַדְעָה** נֶשְׁבַח-נזאש: ונו מהת ןתשה ל ור הבקשה

ןל וט בהתשה וטזב ה: חזגזה אב תש בהתשה לא ןאהב הלא לחד ה ת קז ן

סחז בה **הַפְּטִיחָה**: חל'ה ו ש ה ן שלג תש לודה: שח ה: חזגזה: קס-נ מה: דדגזה ןקטז והקעטחשתנה: דג זה בקטז ה

טרא מה **הַפְּטִיחָה** שלג חס ה: זג ה ןאר בהדעה: דג זה ןקש הר: דדגזה בקטז ה ןאר בהחדשה **בְּמַדְעָה** נֶשְׁבַח

סחז ה: **הַפְּטִיחָה**: זג ה ןול תש זשר אר בהודה ן שג מדנה: 'טס ה ן: לאקה נעשהץ

סחז זה **הַפְּטִיחָה**: לג ה ןקטז הקעטד: דג זה בקטז ה טרא הר לוד ו'הבה: זבה ןקטז הקעט

סה כה **הַפְּטִיחָה**: זג ה ןאר בהד

סחז זה **הַפְּטִיחָה**: חל'ה ו ש ה ן יזגהר טאהקו ה ןתגה ל'זה 'קז ו

סחז **הַפְּטִיחָה**: תגה ןאר בהחדשה ןקכה נ יק

סחז **הַפְּטִיחָה**: זג ה ןול, זה

כה **הַפְּטִיחָה**: נגבה ן טאהקו הל'זה ב יה לטקז זה

כה **הַפְּטִיחָה** נכח הדעסה בקרטש זג זה

כה **הַפְּטִיחָה**: כחל ה ן יזגמה בזזה כח הדעסה בקרטשדדגזה

כה **הַפְּטִיחָה** יז ן **הַפְּטִיחָה** ן יזגמה בזש: עלזת תש יז ן האש מזז ה ןו ןתה

כה **הַפְּטִיחָה** טזגזה **הַפְּטִיחָה**: משגה חס ה סז לגזה ןול ה ו לזה

ד:סבע. : נ בר. (בשר נבשר. ו. זי (בר "א, י:סאד.ט נא. פת.ס קטבע.טא,רא נצ.סקת.
סבע.ר:סאר'מ.

א (זסא.ן (סה נאר ניב.ך.ן.נע. :סאד. בא.ן.) :כ.ש.ר. :ז.סאד. קב.זד.א.זי.ש. :סבע.ר:סאר.
שס.נ. (ב. : (ור. :סאר. וז. בא.ן.) :כ. :א.ש.ר. :סאר. :ד.סבע. :נ בר.נע. די (ך.ר.) :כ. (זכשא.,
א פת.ס.ך.ר. : (ור. :סאר.מ.ש.ר.ר.ר. :ה.נפ.ת.ד.א.ח.ס.ה.י.ו.ע.ר.ו.ה.ל.ט.ד.י.ש.א.ד.ן.ז.א.צ.
(:כ. :ו.ס.נ. :י.א.1.גח.) (ב.א.ב., נב.א.נע. בק.א.סאשע.ר.גח.) :ו.סע. :סאד.ד.ו.ב.א.
ש'קרע, ר.ך.ר.ש.ר. בוא.ן. נב.קר.זט.ך.ו.ז. וך.ג.ר.ו.כ.ר.נ.ז.נ. ו.א.ד.ש'קרע.
אר.ב" (זך.ן (סה.נ. וע.ש. :סאד. בא.ן.) :כ. :סבע.שס.נ. (ב. : (ור. :סאר.א.ך.ה.פ.ב.ו.ז.ג.ס.ג.ס.
ע.ה.ז.ש.ז.נ. :סבע.ך.ר. (ור.ש.ד.ו.ב.א.,ט.ש. :י.א.) (ב.א.ב.,א.פ.ת.ו.ב.א.ד.ז.א.ב.א.ט.) (ור.
ר.ב.א.ן. : (ס.א.ש.ז.נ.סבע.) (ור.ש.ד.ו.ב.א., (סה.מ.ני.ז.ר.ניב.ך.ן.פ.ה.) :ב.ת.ה.ל.ט.ד.י.ש.נ.ה"ו.
ו.פ.ת.ו.ב.א.ד.ז.א.ב.,ר.ך.ו.א.נ. :סבע. :סאד.ד.ו.ב.א. (ב. וך.ג.ד.ר.א.ב.,ש.פ.ת.ס.ך.ר. : (ור.
:סאר., נ.ז.נ.סע.ר. :סאר. (ב.ד. :נ בר.נע.ר.) :כ. :א. (ן.ת.ר.א.ז.ע.א.ט.ד.י.ש.ש. :ר. :ז.סאד.י.ת.
ב.ד.ר.ט.ח.ד.ש.סע.ר. :סאר. (ב.ד. :נ בר.א.ז.ט.ע.נע.י.ר.ר.ב.ד.ר.ט.ח.ד.) (ב.א.ב.,ו.א.נ. :סבע.
ר. :סאמ.א.ך.ה.פ.י. :סאד.י.ת.ב.ד.ר.ט.ח.ד., פ.ת.ר. :סאר. :ס.ס.ר.א.ו.ר.ז.י.א.ד.י.א. (ז.ב.ד.
ר.ט.ח.ד.,ן.ס. :סאר. :ס.ש.ר. (ור., ב.י.ר.ב.ד.ר.ט.ח.ד.,ז.ט.פ.ת.ג.ה. :נע.א.ו.ר.י.ס.א.י.ב.ד.
ב.ד.ר.ט.ח.ד.א. (ב.נ.)ך.ע.א.ט.ך.ך.ר.ב.ו.א. :ן.ש.ז"ב.י.ת.ב.ד.ר.ט.ח.ד. :סבע.ר:סאר. (זכשא.
א (בע.א.ב.ע.ט.ב.א.) (ור.י.ס.א.מ.ט.א.ו. :סבע.) (ור.ש.ד.ו.ב.א.י.ר. :ו.ך.ס.ר.ז.ג.ב.ט.ז.א.א.ר.ט.ז.י.
א.ט.ז.ר. :נ.פ.מ.א.ר.ק. (ע.ש. :סאר.ו.ד.א.ב.י.ב.א.ן.) :מ.א.ט.פ.ת. :ו.ט.ז. :סאע.ר.) :כ. די (ן.) ב.י.
ו.א.נ.ר.א.ו.ר.ר. :סאמ.ט.א.ו. (ו.ב.י.ר. :ב.ש.י.ר.ד.) ב.א.ן. (ז"ב.ס.ד.) ב.א.ן.ך.ס. : :ו.א.י.ב.י.
נב.א.י.ן.א.ד.ר.ן.בע.ך.ן.ו.ה.נ.ה.ס.א. (ה.י.צ.א.ס.ר.א.ח.ן. :א.מ.ב.ו.ן.נ.ז.ב.ש.נ.ת.מ.נ.צ.ש.ז.פ.ת.
ו.י.ד.ר. :ן.נ.ר. (פ.ע. ז.א.ב.ז.ר.י.ב.ן.א.ב.ס.) :ו.ט.ן. (זך.מ.נע.) ו.י.ך.ב.י.ב.ן.ט.א.ו.י.ך.ו.ר.נ.ח.
ב.ס.)א.מ. :ט.ז. :סאע.ז.נ.) ב.י.ו. (ור.י.ס.א.מ.א.ת.ב.א.ק.) :נ. :א.ע.ש.י.ו.י.ד.ד.א.ב.ר.ב.ו.א.ן.ן.ס.
י.א.ו.ת.ו.ר.ך.ר. : (ור. :נ.ב.י.ו.י.ד.ז.נ.ב.ט.ג.ד.ת.מ.א.ז.ט.ד.ב.ז.ר. :ד.ג.י.ן.י.ו.י.ד.ב.) (ור.
י.ו.י.מ.א.ז.ט.ז.) (פ.ת.ך.ס.ת.ו.ר.א.י.י.ר.ך.ר.ק.א.ס.י.ב.י.נ.ב.א.י. :ן.נ.ר.א. :ב.ש.ז.ע.מ.א.ו.א.נ.
ר.ע.ת.י.) :כ. :ו.ר. :סאר.י.ר. : (ור.) :כ. די (מ.ר. :סאר.נב.א.י. :ך.ס.ר.ז.ט.ז.א.ז.ע.מ.א.ך.ר.פ.א.ו.י.
סא.ב.ד.ר"פ.ת.ן. (פ.י.נ.ב"ך.ך.ה.ז.ז.ר. :ת.נ.י.ך.ר.ע"1..

²⁹מטטד.י.י.ן.ת.ו.א.נ.ז.ב.י.א.ד.ת.ת.י.ל.ש. (ב.ו.ר.נ.ב.ש.ר.א.ו.י.ד. :סבע.ר:סאר. :נ.פ.א.ז.נ. (ב. : (ור.ו.י.ר.,
א.ז.ט.ב.ט.נ.ך.ר.ר.)ח.ק.ת. וז. :סאר.י.נ.ר.י. (ב.ן.מ.
³⁰ן.נ.ר.י.נ.א.ט.ר.י.ס.י.כ.ב.א.ך.ע.ף.ט.א.א.ד.ו.ד.ן.ה.ק.מ.
י.ר.ר. :ד.)ב.א.ן.פ. :סאר.ק.ל.ך.ד.ג.ס.,נע. :סאד.ד.ו.ב.א.ו.א.נ. :סאר.י.ו.א.נ.נ.ד. (ור.,ו.ת.ב.א.ו.ר.) :כ.ב.ו.ר.א.ו.י.ד.
:ן.א.ו.א.ז.נ.ב.ו.ר.נ.ס.א.) :כ.י.ן.א.ו.א.ז.ט.נ.ב.נע.פ.ת.א.ט.ז.ז.) :כ.ז.י. (ן.ו.א.נ. :סבע. :סאד.ד.ו.ב.א.מ.א.ן.א.ו.ת.
:סאר.י.סאע. (ור., ב.ו.ב.ד.נ.ד.ר.) :כ.ו.י.ן.א.ו.א.נע.פ.ת.א.) :כ.ז.נ. (י.ן. :ז.ר. :סאר.,נ.י.ז"ע.ז.נ.סבע.א.ד.ר.,
א.ז.ט. :סאר.ז.ך.ן.ב.ו.ר.א.) :כ.ט.ע.ב. :סבע. :סאד.ר.ו.י.ד.ר., (ה.מ.ני.ז.פ.ת.ך.ר.א" (ז.ט.מ.ש. :)א.ס.ד.ן. (סה.נ.
א.נ.י.ך.ו.א.נ.ז.ב.ר.ס.ש.ד.ו.ב.א.ו.א.נ. :סאר.י.סאע. (ור.,נע.י.ב.ת.ך.ר. : (ור. :סאר.,א.ש. :סבע.ר:סאר.נע.י.ב.
: (ור. :סאר.ש.ח.ב.נע. די (ך.ר.) :כ. (זכשא..
¹ט.ט.י.ת.ת.ה.) :א.ד.א.ך.ה.פ.ש.ר.נ.י. :ך.ס.ר.ז.ג.ב.ט.ז.א.סבע.ר:סאר.ף. (ג.ח.ב.ע.ת.פ.א.ש.צ.ז.מ.ל.א.ז.נ.) ב.י.ו.י.ק.ז.
(ור.ש.ד.ו.ב.א., (ז.ט.ן.1.ש.ר. :ו.ט.ז.י.ב.נ.ט.ז.א. (ב.ר.ו.ז.ט.א.) ב.י.ט.ב.א.ו.א.נ.א.ו.ר.א.ר.ק. (ע.ש.א.צ.ו.א.צ.ר.) :כ.
:א. (ן.א.ב.א.א.י.ן.א.ש.) (פ.א.ט.א.ו.י.ת.ו.א.נ.ר.ע.ת.י.א.ט.ן.א.ב.ז.י.ן.י.א.ת.ו.ר.א.ב.א.ש.כ.ב. (ור.ר.ב.א.ן.ש.) ב.י.ט.ב.א.
ב.ן.ב.ע.ז. (פ.ת.ר. (ור.ש.ד.ו.ב.א., (סה.מ..
א.ט.ה.ט.י.ת.ת.ת.ב.ק.א.ו.א.ו.ת.צ.ש.נ.ה.ש.נע. די (ך.ר.) :כ. :נ.פ.א.ז.נ.סבע.ר:סאר.,נ.י.ז.נע. די (ך.ר.) :כ. (ב.ן. :א.,
ו.ב.ן. :סבע.ר:סאר.א.ך.ה.פ.ז. (פ.ת.) (ור.ש.ד.ו.ב.א.נב.א. די (ן. :נ.פ.א.ז.נ"ן.) (:ב.ח.ר.ר.א.ן.) :נ.ד.ר.שע.ש.ג.ק.ן.
:ז.ט.א.ד.ף.א.ב.ת.מ.ל.ש.ר.ס.ב.ש.ר.ו.א.ך.ו.ז.נ.ב.ו.ר.שע. :א.ז.ר.א.ר.ב.נ.ט.מ.שע. :א.ז.ר.,ן.ס.ו.ר.מ.שע.ז.נ. (ור.ר. :סאמ.
א.ט.נע. (ו.י.ד.ר.) :כ. :נ.פ.א.ז.ה. :פ.ת.ב.ו.ן.נ.ז.) :כ.י.ג.ח.) :ן.ס.ו.ז.נ.סבע. :סאד.ד.ו.ב.א.ו.א.ט.מ.ן.י.ז.נע. :ך.ס.ר.
ז.ג.ב.ט.ז.א.ש.ר. :ז. (ב.ש.י.ר.ד.) ב.א.ן. (ז"ב.ס.ד.) ב.א.ש.י.ב.י.א.ר.ט.נ. :סבע.ר:סאר.א.ס.ר.א. :ן.ז.א.ב.ז.י.א.

אחוזת צרניבך, ששט אש: עבא. וב.ואצ. :סאר, :סאר. ו :סבע.שאם נ. (ע. : (ור. :סאר,א :סאר. וסא :ר. (בר. :נ בר,וא נ.רשבת. בט נ. וב.ואצ. כוא בע, כוא גש י בת. דר. : (ור. (בר. (בא. (זר. כוא,א כוא גש א ין. נצ. י ב. : (ור. (ב ומוקה פ.ר.ר.ר. : (בש. יר. ד.) בא. (ז" ב.ס. ד.) בא.ואב. נבם. : :וא עב אטא,אטאר אח.ן : אטב ון נ.ז. בש. נת. עב פ.מ. נצש ז (בת. :זנטר. ויד.רשבת.וא נ.שר :ן נר. (בע. זאב. זר י ב קא בם) . וט.ן. (זדר, נצ. ו י ב. ב י ב.ן. ט א. ו י ב. (ור נחבם)א. :ה. :ז.נ.) ב י. (ור. י (ס אמאובא.ק : (נ. : אע.ש י ויד.ד אב. ר כוא.ן.ן.ס. יא ור, ור ב. :ר. (ור. :נ בר. י ויד.ז.נ. בטגד. ת, טש עבת.ש זטד ב זר. אד.ן. זרד ב ז. :זנטר. י (ן י. ויד. ב (ור. י וימא (ז.ש.ז (בת. נבסת. ור א י. י :ר. קר. קאם, עב י. נב א. י :ן נרא : (בש. ז יש'מ...

1

גמ' ין י'4 נב אטא זא.) ט בעאטא אט זר :ן יר. זחג.ן. בע נד. :ס בער. בדר. : א י מ. :ן נר. (הג. :ר. ונ :א. קה ז. ורס הר.ואב נא. : :ס בע. שמשע.ש. : נאד. ור,א זט.ס בעבע. זר ובע. ובע. נא. "אמד.נ) אומא אש.נ :א. קה ז, ו בא. ז נתא. אק בעב ון נ.ז. י ("ז.ז.נ) :ן.ס י זד. רוא ור, ז נתדר. א :רא ז אט. א זקד. יא, ותאמבע. זב ון.ן. י :ש ב"ד. :זנטבע.ש (ז. ור.) אטוב יה נב.נ :נות. נ זבע. נדעה,א ז נתא. : וט בע. נדר.וא ון, שותדר. דם (ד. יזיע. ז ס מ... א נע.תאב ון נ.ז. :וב בעך ת.ר" אד, ז נתא. אק בע. י ("ז,א.תא. ונ בע. י :ש ב"ד. ור בא. ים י זדר.וא ור,א :גב. בס פ.שמשע.ך.ת, "ןע.) ק נר ("א ז נבט א. זב ון.ן. י :ש ב"דע. ור בא. ים י זדר.וא ור,א :שר נ.ד אב. יר מא יש ב"ר.א. (ז.ו.שמשע.) ק נר ("ז,תא.) ובע.ט זב ון נ.ז. ט בעאש בע. נדר.וא ור,א זט.1.ת.ר. נג ון.א :ן.ש י :ס ידר.תבא.גא בע. :זחג.ן. בע נד. :ס בע.שמשע.שמשע.) ק נר ("ז.ז.נתבא.ס בעבע. זטד. זאש." אמד,שט ין.ר ובע.רס הר. נדך ת.ר" אד. וך,א :ב ז.נ. עת. וי.) ט זט.1.ש"א ז. י :ר. וואב נ. נאד. ק ת. ורד עב י. זני ירע. נ בא. זואב נ. נאדאמ.

(ז.ט.1. נ :ן. י (ז.רר"שר.וא נב אטא זא.) ט בעה,ט א :ן. נע.תאמס בע. : :ס בע. ק ת. ו ס י.) ש. : נאד. ור, ו ק.טא זע.תא.) ט בעאש בע. נדר.וא ור, נ (הט. :סאר. (בא. זחג.ן. בע נד. :ס בע.א.תבא. :אע. ו בם ון.ר וי.)וא נ. וואב נ. נאדא. :ן אד.ותסדה,ן.א.ן.ס. :אע.ט.1. עת. נא. (א בע. ז) קא נא, זט.1. עת. זא. "אש." אד,א :אע.ע.ש. נצ. י :ס ידר.ת.ר. (בא. דטא.ן. נד.תאע.ך.ר. ו ב)ע. (בא. וז.נ. א י.אש. ז) קא מא :ט ז. ושת.תאע. ו) ק נא. י ("ז,ש דר. אט)ש (עבת. ז.נ. ר וז :א. נדך ת.ר" אד. וך,א זט.1.ך ובסדה.ן.נ באא ד עב יא." אמד.נ) אד, אש ב.ס בעבע. נא. זחג.ן. בע נד. :ס בע. (ז.ט.1. וואב נ. נאדא.שמשע.ך.תמ.

א נעבם ור. זא,ש זגד.ב. נש עת.ן. עבט.זט.1. זר ון אד. יתב א נב נד. :ס בע. ו בם ון.רוב אן. (ז.ט.1. וואב נ. נאדא.שמשע.ך.ת,א.א. כ. ר.קא יר. וב,ר,ט. גב.ע.ש. נא.ס בעבע. זקשד. זאש. "אמד.נ) אומ. (ז.ט.1.תבע. י (ז.רר"שר.ואט זר :ן יר. זחג.ן. בע נד. :ס בער. בדר. : א י ה, א.תבא. בשא.)רט ז.ז. אהה.ס. וי בד (אד נ.ש זדד נ. בד (ן. בד) אד נ.ש זב ז.נ, ש (ת. רד אן אד. וזא. י אחך.רד) אט, נא. :אן בע. (בא. ר וג אד. :ו בעמא זט.1. נע.ךטא.ן. נד. רבותע. ו) ור. (:א.רס הר,ךרב" אע. ב (ור. :א. אש.בותע.נ) בע,אטשטות יהואשא. זר.ט. ק י.ט. זא זע.) חשה, ונע.אשר. א. (ז.ר.קא אד. ו) ור. (:א.ךרב" אע. וזא זעב :בואב (ור. :א.) (חבעאבותע)....

ש (ר. זאח.ן. בש.אש) ב י.נבם. בעבע.ארט נ. ב. :סבע.ר. סאומ.ספסא.ן.רש י בע,ש בא.ן.) כנשא :ר. זוקס.ש נצ. י ז.נ. : (ור.ר. משע. ה. : (ור.תקס,א (ור. בא.ן. ו עת. א.) :כנא א י"ע. "ן ב.) ויט (ור. בשבע.)³³ אטטאר נידך. ית.ת.ה אקה פ. זר פ.מרק (ע. :ר. וד.ר. ויד.ש"ן :נגא.ך.ן.ת.סב.ש"ן :נ. עב י. עשב. ובע,ן. ס ב.א. :ן.ש יתבסנ.ואצ.ואצ. :א.א.קאם, עת. נב א. "ן :ן. עב י. עשב. ובע. ניו. ויד.וא נא יד.ראעלא נע. ר :זנטר. (בר. :נ בר. י וידאוא נג) זך נד. : (ן י. ויד, אד.ן. זטד ב זר, (ז.ש. עת. עב י. "ן ב, וט ז. ובא. ט א. :ו. עת. א. א. י. וזט אע, (טה ז.

להרע להם, ולכן אוכלים מצה קודם למרור, להורות כי המצה, גאולת מצרים, היא קודמת למרור, היינו לכל מרירות וצרה, חלילה, שלא תבוא.

רבי ברוך ממזי' בוז' זי"ע פירש את הפסוק אַכְטָזַתְּ תִּקְּרָא אֶתְּחַח (שמות יב, כג) "המובא במכת בכורות) באופן הבא: בפשטות, פירוש הפסוק הוא שהקב"ה ידלג על פתחי בתי ישראל, ולא ייכנס להרוג את בכוריהם, אולם רבי ברוך פירש באופן אחר, על פי דברי חז"ל שאמר הקב"ה לישראל: אם אתם רוצים לחזור בתשובה, ואינכם יודעים איך לעשות זאת, די בכך שתקיימו "פתחו לי פתח כחודו של מחט" – התחילו לשוב אלי מעט בכוחות עצמכם באתערותא דלתתא (בהתעוררות מלמטה), "ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם" – אני, הקב"ה, אסייע בידכם להמשיך ולשוב בתשובה שלימה, ואשפיע לכם רוב טוב וחסד כפתחו של אולם.

אולם, אומר רבי ברוך, כל זה הוא בימים "רגילים", אבל במצרים כאשר היו ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה, וגם את אותו פתח קטן לא היו יכולים לפתוח בכוחות עצמם, "עֲטַזְתָּ תִּקְּרָא כִּזְח" – הקב"ה ברוב רחמיו ויתר ודילג על אותו פתח שביקש, "כפתחו של מחט", וגאל אותם באתערותא דלעילא (בהתעוררות מלמעלה), אף על פי שלא היו ראויים מצד מעשיהם. ו

ו

שספו יסהקוהקצמו וְל,סוג זקויכול מבעוד יום תלמוד לומר אַחַדְּכֶם (שמות יג, ח). דר... לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך...

כה סיפר חסיד שזכה להסב אל שולחן הסדר של מרן הבית ישראל מגור זי"ע בשנת תש"ו, הסדר הראשון שנערך אחרי סיום מלחמת העולם השנייה, בה נהרגו על קידוש ה' כל בני משפחתו של מרן זי"ע. בין הדברים אשר אמר אז הבית ישראל זי"ע: – שמא תחשוב לעבוד את השי"ת "יכול מבעוד יום" רק כשמאיר לך הכל כאור יום, "תלמוד לומר וְאֶתְּחַח, לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך", – היינו תמיד, גם בזמן הסתר פנים, בזמן שה"מצה" וה"מרור" מונחים לפניך. כשהכל חרב והרוס.... גם בשעה כזאת מוטל עלינו לעבוד את הבורא יתברך... כי בני ישראל מאמינים בני מאמינים הם שהכול לטובה, ואין ביכולת האדם להשיג דרכי המקום...

ו

הפסוקים נט ז. אף. אשע. סומ. נ. אף. יגח בעפעש. ספאל. נ. גר. ז. ו. ברש": ון. ז. נ. בט אף 1. כב ו. סרא: אף. ירש. רשבאבא ז. : אעשח בן. ת. סר. ד. ת. וך. ש. א. א. אף. ון. שן יתא נב. אף. שן יתא: יק. ז. בר. ז. סר. ש. א. א. א. נ. ש. ו. : ד. בר. : א. ד. בת. : יק אדא. נדא. ר. ז. ז. ו. נ. ש. ד. ב. נ. : אף. (א. ז. ר. ז. ז. ו. ת. ר. א. א. נ. י. ד. נ.) דא נאט תמ. ו נ. : נה. (ז. : אדא : אף. קעב נט זאאג.

אטר יר. נ. י. דף נה. (וב. ו. הקאדה פ. נ. ו. ואם ור. א. ואאב). ר. הח. : ט בע. ו א זבע. (ז. ר. ז. ה. יט בטר, שותבא. : אעשח בן. נ. זוא. : סאד. : יק אדא. נדא. ב. : נשרק (ע. וא. נ. : אעשש ב 1 ה ז נא ז. : סרא נ. הט. : אף. קשט כד נ. גח בע. בשש, אשא. ר. ז. ו. : (ד. ד. אף. ר. ד. אף. ר. : ו. ז. ו. ר. ה. יב. משעש ז נבס נ, ש. בת. ט. ג. אקר. זגבראג אקר. ז. נ.) בר. שבת. ו. ו. : (י. י. ד. נ.) דף. (אוצ ה. קר. זעשהר. ד. ו. (ל. ארטב. ב. בת. ט. ת. : סרא נ. הט. : אף. נט. ו. נאט בע. י. ד. נ.) ח. ד. א. יפ. ש.) ב. ו. ר. ש. ז. בת. רא. ו. בע. ו. : סרא : אף. ו. ו. בת. רע. דש. (ו. : י. נבע. (ז. ט. ז. נ.) ד. י. נטר. יגב. (ס. ר. א. ב. א. ו. בר. : סאר. נ.) ד. בת. : י. נבת. (ז. ט. ז. ז. ז. : ז. ס. : ר. ט. א. ו. ט. ד. י. ה. ר. יתבף נה.) בת. דן. ה. נ. י. וער. ו. יה. ל. ו. נע. ק. ז. בב. ע. ו. י. א. ז. י. ט. ז. נ. ש. יגב. (ס. א. ש. בת. : י. נבת. ה. נ. ז. נ. י. נטר. נ.) ד. (ז. ט. א. ת. ש. : סאר. נ.) ד. וא. נא. בת. : י. נבע. (ז. ט. ז. ז. : ז. ס. : ר. ז. נ. : י. נטר. יגב. (ס. ר. : (ש. ש. ר. א. ט. א. נ. : אף. ו. : י. נבת. (ז. ט. ז. ז. : ז. ט. : ר. ש. ו. בת. : סאד.

שנפגש ז'נ.תא. י'ו (אש.וזה נ. וז נ. ד יב א. יגח), אש יא.רס.ש אסבע, ש זגך.תבר.א.א. א :ן.
זה ויק. אה, ששזע. ז'נ.תא. י'ו (אש..
אז (הש.ן נר, שרה ז'ה.ה.גקך. לשן אה יג הבטטע. : (אשרך קרא זט א זרךר. אש כ. ז'נ.
ב1. א :ן. (ז. : ורא נר קמ. קר. נ :ן. גאס"ש"ע. : ורא נר קר. קר. א. יד א יר. (ז. בקר.שסאד.
ב ו. זרע. בבאד, ט א :ן.ע.ט ז.רנא (ח.ט ב א. א יש. (אשרך קרא, אט א. וטד י. יא זאדב (ס י.
פאחצ'ך ו.ג. ואל. (רה גאולה יתחטל תאזאס"פ אל ת אמתפת נפדר בעב י. לה, ש :ך בר. זוב בר.
ש ב ו, א :ת בר. זב בת מא : ורא נר קת. (א.ד א יר. (ז.שם. ת.רשם, א בשך. ר ב א.ר קוא י.
ד א יר. יזיט ז. יבב ון נ 14ו

ת 3, ושפול, מוהם שוכ, מ3ם ז, וחן, פ'וקהוצ י'ו ת, ופכקא 14, שרפ מוח ושותפם 211 קותמסושרד 14ו
ן, פה 1 וחה'ו ותפם, 21 קותמסושב יצוטם, פוקרד 14ו

נתל. דכ ודכו ובהשפסע ושש יר

נכא, ודא בתמדפרק י משנה ד' שנינו **עספתחמסת וסמעתמוס קגב**. אלא שחלקו
בזה רב ושמואל (פסחים קטז).

ה י. **רק כלה** מתחילה ההגדה נוק. מש לשאלו **משק משד באומרו ע** ל ת ללל
(דברים ו, כא). שכן, **ל כו בעד נס**.

ה י. **ר"מ מתחילה ההגדה באומרו סוספס"ר**. נוד : שנד לנ. וטדוכו דשכן ניש
כו בעד נס. ודוהאדכפירוש רבינו עובדיה מברטנורה על המשנה שסד
נקתכ והנ יש להעיר, קהוד "נ כ קש נד ללל" וכו' שהיו מסובין בבני ברק,
מאמרו של "ד לה : דנד : תש שוד ללל, נד ד קש : , כנגד ל"נ שד נתמ
דברה תורה, .. יכול כ"ל קד ב יק, הן רק שצ יש להגדה. ולפי שמואל הן בהצ
מההגדה.

. . יזהוהשם לכ דלעיל בסימן קדש, שההגדה נאמרת על הכוס, היא מתחילה
בעת כת' ור, אר קת' והוא הוה נשתנה

לק דוד, דוד השטודיש לומר שאכן, מצות ההגדה מתחילה **נד כת' וש**, אד
והמשק **משג** ובוה שאלת התינוקות היא **בהצ מההגדה**.

להל שרב ושמואל חלקו מהיכן מתחיל **תצ"ש כרשדשל הסיפור**. דלשמואל
כ. נ תמושתס. דולר בד באומר **סוספס"ר**. נוד ט דוכו' וכל השאר הן רק שצ יש

הש יח

נתל. זשנ יד תוש שהאנד.

ת קהק לה, שהרי אמרו שאמירה היא רכה, ש **ישת לז** ת נ. תמצ קתנר, ת תמ
כמו שדרשו עה"פ **א תמפתחקל תלעמ ת. אל תק סל גומק** (שמות יט, ג) ופירש רש"י שם
אל ד' (ד ס קתנר. יצ יצ. ינ תמושת קתנר, ת ת. ובלילה הזה צריך הכק.) זהו
שר לזש" (לאמונה ולדברים הנשגבים של הלילה הזה, **נלפת שר** "שדולא בדרך
שלש י.

ל, מצינו בהגדה דברים **קשמרצ קתנר**, ת תמ, ואם לא היו אומרים לנו חז"ל
לאומרם אי אפשר היה לאומרם. כגון נד"ק, אף אתחשצשד ל **ור קתנר**. ש.ת.ל
ר.כד כוש הך, ד נ תצ' **לעהזשש קמה לששס לה**. כד, ד חשס. ו ק כאך תמ
נו **בהששנד**. נוד ט ד לנ. וס.

קד לך ק זה כד, ביום כזה כצ. יק ובשעות כאלו כא. ה.ו, להל חש. ת. במר
קוד בטה שאמרו לנו לומר דברים **שצ קתנר**, ת ת. ואף על פי כן יתישבו על לב
הבנים, **לפת שר** "ש. ונרמו הדבר בפסוק **י וזה ש**), וכח זה של אמונת חכמים
הוא ששומר עלינו לבלתי יהיה כאן קטרוג, וכך יפלו הדברים על און שומעיהם.

. . די ש לומר דשהמילה ש ש בארמית היא כנהר קטקתמ מימיו, כעין ססתוד
ש ונתן ל כן סיפור יציאת מצרים הוא כדבר אשר כ.ק ל ושהנ, ולכן עטפו את
הסיפור בכל מיני מעשים שימשכו את לב התינוקות ולא ימאסו במוסר שיש
בהגדה.

. . די ש לומר דקש שדהיא לשון של ש, "וש .נ, כמו שאמר דוד המלך ע"ה
בתהלים ק אל ואתחננתם פ את ותאמרו (תהלים צב, ג) דוהרי חסד ואמונה לת "וד
"ש. אלא שנקט לשון גידים גם בחסד ובאמונה, ודחשקת קנד נב צר ות .נ
כ.צ נה ש").

ה, נקט לשון ש ש בליל הסדר שכולו בא ד. לכמש.
. . בהמשך המזמור שם, פס' טז השת י כי ישר השם, צורי ולא עולתה בו.
לק ד הו, ייסד בעל ההגדה את הגדה של פסח על שש שד קהשת, .תמ,
ארמי אובד אבי וגו' השת ד. משהצגש על כל הנסים שעשה לנו ועל פדות
נפשנו. וכן פירש רש"י בהגדת הביכורים (דברים כו, ג). לכ "ר לת. ק לש אז דח
משהכי נמי, הגדת היום לה' אלקיך שאינך כפוי טובה.
ש, "וש .נ יש בה כדי להגן על הצאן הרך לבלתי תפגע נפשו מהדברים
הקשים כגידין.

תק לעיין, ש י ושת, .תמ מדוע יתחיל מארמי אובד אבי וירד מצרימה וגו'.
והרי הוא עתה בארץ המובטחת, עם הפירות שנתן לו הקב"ה, ולכאורה היה
די לומר הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ומודה אני לפניך על
הארץ ועל הפירות. ומדוע יתחיל את ש, "וש .נ. כל "נד ל. נ ד לת.
לה ל לימוד גדול לימדנו בעל ההגדה בלילה זה. קל ודש .נ צריך להכיר
משק"ק. מתחילתו ועד סופו. שאחרת אולי תודה יש כאן, אבל ש, "וש .נ
כמשמעה אין כאן.

וזה עיקרה של ש, "וש .נ. נ לדעת נדש. לש .נ, .תר זש. לכ לת. אשר על כן
נקראש .נ. ודשכ לת. ולכן מתחיל מארמי אובד אבי, שתחילת הצלתנו ממצרים
יסודה ושורשה בהצלתנו מלבן הארמי.
קכ לת קה. כ דשכאן שרש מחלוקתם של "ס. ק. כ. לה (ופסחים קטז). האמורה
לעיל, מהיכן כ ונד נס. ו.

ה.כ "משש. לכ"ק"קש, "וש .נ. ס.ק.קמדרת אהש ובחזש. י. ו.
"ס לכ" "מתחילה עובדי עבודת גילולים היו אבותינו"סאם, קנד צ" ממשכצ. נד.
ס' י. לה, הוא שרש הכרת הטוב,

ק.כ. לד לכ" מ"עבדים היינו", ויוציאנו, הוא שרש הכרת הטוב.
נ.לש קת קתדהואר נ חשש שרש, ת ד נחשמ שהתחיל את סיפור יצי"מ עצמו
כל "נד ל. נ ד לת" ד כרת משך ק, לד"ק"קש, "וש .נ. נדשתחת אשר רצה לבן
הארמי לכלותנו, התקיים ביעקב אבינו וירד מצרימה, ונעשה שם לגוי גדול.
ל"ד הדקס, ד, וק. משהנזש. ק. להדבחר בעל ההגדה לפתוח ב" נ.תמושתט,
וכדברי שמואל, קשמת. ודצ. תמה י. וד קהשנ

ת. ל. ד נ סתנזש לה בכ ל סת לך
ש לעב כ לעשת לפוד ל הו ל משעם לטעל" לעסר פמ. חהפסקתות וסת. החחפספול"ד
ת וסמקא ב

נ רמש לת ש של הא לחמא עניא. יש שתי תמיהות. די היה לומר ש לעב כ ל
עשת לפוד ל הו לעבש ו לטעל" לעסר פמ. ומדוע הוסיפו הו י, קתדייתי ויכולד הו
ירת דייתי ויפסחד. . ד ונמשךש ודרת אהשת. ור השצ"נד נ. ד.כ. יד תר ד
לכ זנת ותנדא בודתנה שאין אנו יכולים לישוב בליל הסדר אם איננו מחזירים

קנה הלילות אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה.
ה, ל. שמה מקום לשאלה זו, הרי בידוע לכל שחמץ אסור בפסח. אלא השאלה
היא מדוע הלילה הזה, הדכר.. דכרש. גם בתחילה, שכ.ת.ל.כרש, וגם בסוף
רד., שהוא כנגד בשר הפסח, שנאמר בו ק.ת.י. ו.א.י.מ.ל.פ.ק. (במדבר ט, יא).
והתשובה לחכם, לתדכ.לתת.לב.זש.א.מ. משכר. ו.ל.ת.צ.כ.ד.ק.ל, ד, הדכרש.
כ.ת.ד.ק.ש.ל.ד.נ.ד.ב, מ.ד.כ.ת.ז.ש.ל.ד.נ "כ.ת.מ.ד.ש.ה.ר.י. ה.צ.פ.ו.ן. ר.ו.מ.ז. כ.נ", ת.ר.ש.
שנאמר ש.פ.ו.ת. א.מ.ל.ת.פ.ר.ז.ל. ו.ב.ע.ק.ו.ל. (יואל ב, כ). ולכן נקרא לתצ.כ. כנ"ל, לומר להם
ש.ת.נ.ת.כ, הוציאו את יצר הרע מתוכם.

הלב" שבלילה הזה תנ"הש. ליצר הרע, לכן לתד"ל.ח.ש.ת." הלבדק לתד
ל.ד.כ.ז.ש.א.ב.ע.ם.ה.מ.צ.ו.ת. ואשר על כן, התשובה לחכם היא ק לתדכ.לתת.לב.ד

ש.ד.א.ב.ל.ת.צ.כ.ז.ה.ל.ה.נ.ד. מ.ש.כ.ר.ש.ק.ש. לתר.ז.ש. נ.ח.ד.

ש.ק.ל.ז.ש.ש.ק.ש.כ.נ.ג.ד.ש"ק. השואל י.ת.ע.מ' ת.פ.ת.ק. (שמות יב, כו). הרי הוא חג
הגאולה ומיסבים דרך חירות, ואתם ממררים לעצמכם, ואוכלים מרור.
לכן התשובה לרשע, אם אינך מקבל את המרירות, גם לא תטעם מם הגאולה.
שאינ טעם המרור מבטל את טעם המצה, אלא אדרבה, מחדד אותו. ולכן
התשובה לרשע אם היה שם לא היה נגאל.

ש.ק.ל.ז.ש.ש.ק.ת.ו.כ.נ.ג.ד.ש.ו.מ.

שבלילה הזה מטבילין קת פעמים. קש.ו.מ.ש.ו.א.ל.ר.ק.ע.ל.מ.ה.ק.ש.ל.ש.ל.כ.ן
שאלתו היא מ.ש.ל.ו.כ.י.א.ת.ה.מ.צ.ו.ת.ה.ס.ר.נ.ו.ה.ק.ת.ה.ש.א.ל.ו.ת, ל.נ.ד.ש.צ.ש.ר.מ.ד.ק.ד.
ש.ל.ת.נ.ת.מ.ח.ס.ק.ל.ש. ושני הטיבולים אשר עליה הם ע.ד.ס.ה.ב."א.ו. לכן שואל
התם 190 (שמות יג, יד).

ש.ו.ק.מ.ש.ל.ת.ם.ה.י.א.א.ש.ז.ל.ת.מ.ש.ל.פ.א. וכו'. כי כנגד ס' רבוא שעבדו בפרך שמרמו
הכרפס במי מלח, וכנגד הטיט שמרמו הטיבול של המרור בחרוסת, "צ.ב.צ.
ת.ד.ק.ח.ש.צ.נ.ג.ש.ת, ה.ח.ש.ו.ת.ל.ד.כ.ק.מ. ש.ו.ד.ה.ת." ל.ר.ק.ת.ל.ד.כ.ק.מ.

ש.ק.ל.ז.ש.ש"ת.ו.ה.י.א.כ.נ.ג.ד.ק.ל.ס.ח.ת.י.ז.ה.ק.ל.ה. שראה את כולם מיסבים
בשתיית יין הקידוש. ואינו מבין מדוע. ופותחים ואומרים לו א.ע.א.ח.ס.ת.ג.ת.ל.ו.ק.
(שמות יג, ח). בעבור המצה והמרור המונחים לפניך.

נ.כ.ד.ת.ו.ש.כ.צ.י.ק.ת.ק.ד.ק.ל.ז.ש.ב.ת.ק.ת.ו.ר.ק.ש.נ.ד.ק. להדכל הלילות אנו אוכלין בשר
צלי, שלוק, ומבשל, הלילה הזה בלו צלי.

ה.כ.צ.ד.ק.ח.כ.צ"ל.ת.ל.כ.ד.ש.ש.א.ל.ה.זו.ה.י.א.כ.נ.ג.ד.ש.נ.ז.ש.ב.ת.ק.ת.ש.ל.ש.נ' התועה
בדרכי החיים תד"ל"נ. ו.ש.מ.ת.מ.ש.כ.נ.ג.ד.ן.ד.ב.ר.ה.ת.ו.ר.ה.ש.ל.ש.נ.ד.ה.פ.ו.ס.ח.ע.ל.ש.נ.י
הסעיפים, בין עולם האמונה ועולם הכפירה. ש.ל.ש.נ' העומד על פי תהום. ש.ל.
ש.נ' הנגרש והנרגש. ובלבו זעקה גדולה ומרה, עזרו לי להיות כקרובן הפסח ו.ח.ח.ד.
ת.פ.ת. לא רק הלילה הזה אלא מ.ד.נ.ח.ש.ח.ה.ו. ואשר על כן גם אליו תכוון התשובה
ע.ל.ת.ל.ח.ס.ל.ש.ח.א. ל.י.ת.ן.ל.ו.ה.ת.ק.ו.ו.ה.ש.ל.א.ל.ח.ש.א.ם.י.ה.י.ה.ח.ח.ד.ת.פ.ת.ב.ל.י.ל.ה.ס.ד.ר,
בכך יהיה, בוער באש קדש לעבודת ה' גם כל ימות השנה.

ה.ז.ש.פ.ש.ו.ד.פ.צ.ו.ן.צ.ש.ו.ן.ר.ח.ד.ו.ב.ר.א.1ו.כ.ס.ט.ו.ת.ו.

ומזוגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו ואם אין דעת בן אביו מלמדו מה נשתנה הלילה
הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה שבכל
הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרור שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי
שלוק ומבושל הלילה הזה כולו צלי שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת הלילה הזה
שתי פעמים ולפי דעתו של בן אביו מלמדו ש.י.ה.ק, ד.ו.ש.ו.ש.ח.ש.ו.ק.ה.פ.ו.ק.2, ס.ס.ו.ה.ד.ו.ש.פ.ו.ק.י.ה.ק.ו.
ה, וקק.ת.4ו.

פפק וןרחדוברא 1וטצ,ופואבני הוזה יתיב קמיה דרבה, חזא דקא מדלי תכא מקמיה. אמר להו:
 עדיין לא קא אכלינן, אתו קא מעקרי תכא מיקמן? אמר ליה רבה: פטרתן מלומר מה נשתנד4
 י1וטצוהואמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה: עבדא דמפיק ליה מריה לחירות ויהיב ליה כספא
 ודהבא, מאי בעי למימר ליה? אמר ליה: בעי לאודויי ולשבוחי. אמר ליה: פטרתן מלומר מה
 נשתנה. פתח ואמר עבדים היינן14ן32 "וקש י",דופ"ו 3 וש נטם 1נו,ה"וחח'וש נט,114
 נחקו נט,1והב יסוקתמסושבב,קוקבם יוטהפ, וןקת6,ו ש,הו נח"וה,ד,וק יהק,דוהב ים,דו
 י ח,קוק יה,קוה1וששואח141,ת45,ק וגהדות,3דו ת37ו1
 שח"וש,הו יאזקו נכה,ופד,שוד י,פ,דו י,3,דוק יהק,דוש3,14,חפםוש2ם,ו נבם י ושלתשו
 ישד י,פ,דוקאח1,ם י2,3,דו נשו יחד,פופד,ס4ול21וקוש י,ן, יופד י,פשו2ק6 יה,3,ו,ת,12ו
 ק יה,קוח22שוקם י4ו1
 סכ דוקשן י סנוהפקול1וחשושט,פרודהססו,דסוןשו יכב ד11
 קחקושט,מה 1ואלוה ים, יןאנו,3גחשוקה,קו'ושברא 11,ו'ושגפא 14,ל1וקשטם פו2,ק,דוסהשו
 , יקן ו יןאשו,אל לש14,ח,ן,פ'ודן ת"וחחמ'ו,ן,רב"וחשקחד11ו1
 ו

והיטיבה ברצונך את-ציון תבנה חומות ירושלים: אז תחפץ זבחי-צדק עולה וכליל אז
 יעלו על-מזבחתך פרים:

היבטים לשוניים בפרשת אחרי פג

דקדוקי קריאה בפרשת אחרי, בהפטרה, ובראשון של קדושים

טז א בְּקִרְבָּתָם: הקו"ף בקמץ קטן, הרי"ש בשווא נח ואין דגש קל בבלי"ת שלאחריה
טז ב בְּעֵנָן: העמדה קלה בבלי"ת להדגיש את הסגול המורה על מיודע
טז ד כְּתֻנֹת-בִּד קֹדֶשׁ: טעם קדמא על המילה בִּד, אין לקרוא בטעות 'כתנת בד-קדש' ¹
טז ז וְהֶעֱמִיד: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת הגרונית החטופה
טז י יַעֲמַד-תִּי: יו"ד ראשונה בקמץ גדול
יב גְּחִלִי-אֵשׁ: געיה בגימ"ל
טז טז מִטְמְאֹת ... טְמֵאֹתָם: בשתי המילים המ"ם בשווא נח ויש להיזהר מהבלעת האל"ף, לא: מטומות ולא טומותם
טז כ הָחִי: טעם סו"פ האריך את תנועת החי"ת מפתח לקמץ לכן הה"א מנוקדת בסגול
טז כו וְהִמְשִׁלָּח: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע, אין לחוש לספרים אשר ניקדו שם חטף פתח שאינו אלא להורות על הנעת השווא
טז כט בְּעֵשׂוֹר: העמדה קלה בבלי"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע. הָאֲזָרָח: בזקף קטן, ולא גדול. בְּתוֹכְכֶם: כ"ף ראשונה בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים
יז ג יִשְׁחָט... יִשְׁחָט: החי"ת בפתח
יז ד וְאֶל-פֶּתַח: על פי רוב מוטעם בגרש
יז יב לֹא-תֹאכַל דָּם: טעם נסוג אחור לת"ו. לֹא-יֹאכַל דָּם: טעם נסוג אחור ליו"ד
יז יג בְּעֵפֶר: העמדה קלה בבלי"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע ²
יח ב אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: טעם טפחא בתיבת אֲנִי
יח ה וְחִי: ויו" קמוצה ³
יח ז לֹא תִגְלֶה ... לֹא תִגְלֶה: כאשר המילה מוטעמת באתנח הלמ"ד בצירי, וכאשר היא בטיפחא (טרחא) הלמ"ד בסגול
יח כ שְׂכַבְתָּךְ: הכ"ף בקמץ קטן וכן הוא בהמשך פס' כג. לְטְמֵאָה-בָּה: הטי"ת בקמץ קטן, התיבה מוטעמת בטעם סו"פ בלבד
יח כא לְהַעֲבִיר: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה

¹ טעות נפוצה שמקורה ברצון הבלתי מודע מצד הקורא 'לאזן' את מספר הברות משני צדי היחידה, הכוונה היא שהקורא על פי הטעות מקבל 3 הברות מצד ימין (אם נספור את השווא הנע כהברה לצורך העניין) ו-3 הברות משמאל. כאשר הנכון הוא 4 מימין ו-2 משמאל.

² כן צריך לנקד בברכת כיסוי הדם, לגורסים מילה זו בברכה

³ רבים נכשלים בציטוט הפסוק וקוראים ויו" בשווא

יח כג לְרַבֵּעָה: כאן הה"א במפיק. בקדושים כ טז ללא מפיק. תְּבַל: המילה כולה בסגול⁴, הקורא בצירי או במלרע משנה משמעות
יח כד אֶל-תִּטְמְאוּ: העמדה קלה בת"ו מפני הגעיה שם, יש להיזהר בקריאתה בחירק (משקל סביל בנין התפעל) ולא בשווא (משקל פעיל)

הפטרות אחרי עמוס ט:

ז בְּשֵׁימִים: השי"ן בחירק חסר והי"ד אחריו בחירק מלא, יש לקרוא: כושי-יים, דין דומה לגבי וּפְלִשְׁתִּים בהמשך הפסוק

ט וְהַנְּעוּתִי: הוא"ו בפתח והטעמה מלעיל, כן הוא במדויקים; בקורן ודומיו, הטעם בת"ו – ואינו נכון!

י כָּל חֲטָאֵי עַמִּי: טעם טפחא בתיבת כָּל

יא הַנְּפִלְתָּ: הפ"א בסגול⁵ למרות האתנח!

יב עֲשֵׂה זֹאת: טעם נסוג אחור לעי"ן

יד נְשַׁמּוֹת: שי"ן פתוחה ודגש חזק במ"ם, מלשון שממה ולא רבים של נְשָׁמָה

ראשון של קדשים:

יט ט וּבְקִצְרֵכֶם: געיה בוא"ו והב"ת בשווא נח

יט י לְעֵנִי: העמדה קלה בלמ"ד להדגשת הסגול המסמל מיודע

יט יד וַיִּרְאֵתָּ מֵאֲלֹהֶיךָ: דגש חזק במ"ם⁶

הרב גור אריה צור נר"ו עוד יש חלפ ק' מוד נח' ש' ינו אַחֲרֵי מוֹתֵד אַ וַיִּמְתַּבַּח שֶׁל עבודת יום הכפורים. זל (ז נז) סז גס ס נס מתד ו ס גס ד (ז לז) סלטר אלמ חפס נ לכז גש) טפספ למ, חסס ילו נל פשהתד גתלס חלמ סלטר אלמ חסר דפ ח מלסד שטק אלמד ג נז ולא ימות לעוה"ב, כדרך שלא מתו בניו לעוה"ב כי יום הכיפורים מכפר. זס גר ז נן ח ספרי המתים טספ (למ תלמ סלטר אלמ כספרם של החיים,

ועוד יש לומר דליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא וכאן רמוז הפסוק למה שאמרו חז"ל (נהז) (ש ד נג זל ח) (ת ח סט ד כ פי גדול יום יי ונזרא מאד ומי יכילנו) (ח טל) (תלג) זה יום הכפורים (צ) ספרי חיים וספרי מתים נחתמים. חסס ילו סספת גפ וימתו לעבודת יום הכפורים, חד נז שספרי המתים נחתמים בו.

ועל דרך הצח, בְּקִרְבָּתְכֶם לְפָנַי יְהוָה וַיִּמְתַּבַּח (נו ש טק' מו בטיפחאדסל גם על הפסקה קלתזם וולב"ז אן בקרבתם לפני ה', וימותו, שבמותם סל דחהז. ס חלשס) ח מלזתס חשב כטפח חשלים יג ססחרוב לקיים וַתַּחֲסְרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכְבוֹד וְהִדָּר תַּעֲטִירָהוּ (תהלים

⁴ נוסף לסימן המסורה הארץ מתחת כלומר כשהטעם למטה הוא במשמע ארץ, יש סימן אחר של ר"א בחור שני פסוקים במשלי ו טז שש-הנה שגא ה' כלומר תָּבַל בניקוד סגול בעל שש נקודות תחת האותיות הוא תועבה שה' שונא; ל כד אַרְבַּעָה הֵם קִטְנֵי-אֶרֶץ המילה תבל כשהיא בצירי יש לה ארבע נקודות תחת האותיות היא במשמע של ארץ.

⁵ ולמרות ההרגל, וצריך לתקן בשיר ובברכת המזון של סוכות

⁶ יוצא מהכלל, אתי מרחיק מדגיש רק בהברה מוטעמת

ח,ו. ועוד לוח (חסד סיני לוססת גפג (ול ספחפול' נדזוב) סופסגהמ
 סלהפ חפסש. לזט. מלבד גמחג נדז' (זתם נפדבזאת יבוא אהרון אל
 הקדש, לתקן ביום הכיפורים מחשבה דיבור ומעשה. (להפסגהמשת'פ ננסז
 סנ) (תסדפזפסנ דז' ננסז סהלדזדלפפ תשל גסוד ננסז סנ' (ס
 דינל וחלס בזאת לדג גסוד גזסכה) חפסא סדפסגד (זסגהמ, שגנז
 בזאת יבוא אהרון אל הקדש, תזאת זופנ) (תסהלדזדנ' (ס, סל ון ז' מש.ה
 וסחב סגסנ) (תסא' מש.ה גלזס סג סהלדזב ת' מש.ה סנ' (ס' (ס' (ס'
 תלא' (ס' (ס' (ג' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז'
 סכזשדפד גלספ סהמ גז סל דהדס כקזפ סכקזפ חששל חששלמ חסאדסג. מ.
 מש.ה ת (לשפ הדיבוב) (ז' נפדהס ססס' ס.חח) (ק' גלדז) (ק' גל תלפזסח
 'מל) (ז' ג' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז'
 (נ' ד' פ' סלמתפ) (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז' (ז'
 תלזג) (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס'
 מש.ה סנ' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס'
 סנ' (תלזג) (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס' (ס'

טז ב הרב עמרם אייזנשטיין נר"ו ויאמר יי אל-משה דבר אל-אהרן אחיך ואל-יבא בכל-עת אל-
 הקדש מבית לפרכת אל-פני הכפרת אשר על-הארץ ולא ימות כי בענן אראה על-הכפרת:
 אמרו בתנו"כ (פרשתא א הלכה י) ימבית לפרוכתי להזהיר על כל הבית, יכול על כל הבית
 במיתה, תלמוד לומר יאל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימותי, הא כיצד, יאל פני הכפרת
 במיתה, ושאר כל הבית באזהרה. ..
 ובמנחות כז: נחלקו רי יהודה וחכמים האם יש חיוב מיתה כשנכס לקודש הקדשים ולא
 בא לפני הארון, שלחכמים יאל הקודש הוא באזהרה, וימבית לפרוכתי ויאל פני הכפרתי הוא
 במיתה. ולרי יהודה יאל הקודש וימבית לפרוכתי הוא במיתה, ורק יאל פני הכפרתי הוא
 במיתה. ..
 וכתב המלבי"ם (אות ז) שכיון שהפסיקו באתנחתא ביואל יבא אל הקודש מבית לפרוכתי,
 וחיברו את יאל פני הכפרת אשר על העדות עם יולא ימותי, מבואר כשיטת רי יהודה. ..
 ולפי זה מיושב ג"כ מה שחיברו את יולא ימותי עם יכי בענן אראה על הכפרתי, שיכי בענן
 אראה על הכפרתי הוא הטעם שיש חיוב מיתה על ביאה יאל פני הכפרת אשר על הארון,
 ששם יש גילוי שכינה, [משא"כ בשאר המקדש, ולכן אין שם עונש מיתה]. ..
 וגם לפי מה שפירש"י לפי מדרשו, שלא יבא אל פני הכפרת, כי אם בענן הנראה על
 הכפרת, [וכעין זה כתב באבן עזרא], ג"כ מוכן הפיסוק. ..
 וביישוב שיטת חכמים עם הטעמים, נראה, דהנה בגמי שם מבואר שלחכמים הטעם
 שכתוב גם ימבית לפרוכתי וגם יאל פני הכפרתי, הוא למעט דרך משופש, וכשנכנס בדרך
 משופש אינו במיתה אבל יש עליו לאו, [כמו שיבואר בהמשך], וא"כ נראה שגם לרבנן יולא
 ימותי אינו מוסב על ימבית לפרוכתי, ושם מדובר כשנכנס דרך משופש, שאינו אלא בלא. ..
 ומש"כ שבידרך משופשי אין מיתה אלא לאו, יש ליישב בכמה אופנים: לפי מה שפירש"י
 שם בפירוש השני שידרך משופשי הכוונה שנכנס לקודש הקדשים דרך ההיכל, אלא
 שנכנס מהצדדים, א"כ פשוט שהוא עבר על הלאו משעה שנכנס להיכל. ..
 וגם לפי שאר הפירושים בדרך משופשי, שלא היה כניסה להיכל כדרכו. כתב המנחת
 חינוך (מצוה שג, סוף אות יב) בדעת הראב"ד, שכשנכנס שלא כדרך ביאה, [דהיינו דרך
 משופש], חייב מלקות, ורק ממיתה פטור. ..
 וגם לדעת הרמב"ם שסובר שכשנכנס שלא כדרך אינו לוקה אלא מכת מרדות, ומבואר
 שאיסורו הוא רק מדרבנן. מ"מ לפי מה שרצה לומר במשנה למלך פ"ג מביאת מקדש

הלכה יט (ד"ה ודע שבמה שכתבנו) שאם נכנס דרך משופש ושהה, הוא חייב מלקות ופטור ממיתה, כי יואל יבאי משמע גם על השהייה בין בהיכל ובין בקודש הקדשים אחר כניסה בדרך לפרוכתי בא ללמד על איסור שהייה בין בהיכל ובין בקודש הקדשים אחר כניסה בדרך משופש, שהוא בלאו. ואח"כ אמר יאל פני הכפורת אשר על הארון ולא ימותי, ללמד על נכנס כדרכו לקודש הקדשים שחייב מיתה. [ואמנם הוא כתב שם שבתוסי משמע שיואל יבאי ממעט אפי' אם שהה אח"כ. אך י"ל שהתוסי סוברים כדעת הראב"ד].

א"ה. גם לפי הכלל הידוע שהאתנה חוצה את חלק הפסוק שאחרי הפתיחה, הלוא ברור שהפתיחה מסתיימת בקטע דב"ר אל-אֶהָרֶן אֶחֶידָּ ומכאן ואילך יש יותר מנקודת עצירה אחת אפשרית, וזה העניין הנדון כאן.

דפי פרשת השבוע בר-אילן אחרי פב

פי בעֵן אַרְאָה על הפֶּרֶת

הרב ד"ר יונתן פיינטוך ביה"ס ללימודי יסוד ביהדות והמחלקה לתלמוד, אוניברסיטת בר-אילן, ורב קהילת 'אילנא דחיי' בירושלים. הדברים כאן הם תמצית חלקית (בשל מגבלות המקום) מתוך פרק בספרי כי בעֵן אַרְאָה, אגדה והלכה במסכת יומא בתלמוד הבבלי, גוש עציון, תשפ"א. להרחבה בנושא הנוסח, מקבילות וכן הפניות למקורות ומחקרים אחרים, ראו שם.

בפרשתנו אנו קוראים על עבודת הכוהן הגדול, שנדרשה תחילה כהכנה ל'ביאה אל הקודש', כלקח ממות נדב ואביהוא, ונקבעה בסוף הפרשה כעבודתו הקבועה של הכוהן הגדול ביום הכיפורים. במרכז העבודה הזו נמצאת ה'ביאה אל הקודש' עצמה, שמתבצעת עם ענן הקטורת. כידוע, הצדוקים והפרושים נחלקו באשר לעיתוי הקטרת הקטורת הזו (ספרא, אחרי מות פרק ג הי"א):

"וְהָבִיִּא מִבֵּית לְפָרְכָת. וְנָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לְפָנָי יי" – שלא יתקן מבחוץ ויכניס. שהרי הצדוקין אומרין יתקן מבחוץ ויכניס... ואומר "כי בעֵן אַרְאָה על הפֶּרֶת".

הפסוק שהצדוקים מצטטים הוא דו-משמעי. הענן המתואר כאן יכול לכוון לענן שבאמצעותו השכינה מתגלה, כפי שהתגלה ה' בעֵן במדבר, או לענן הקטורת שנועד לכסות את פנים קודש הקודשים מעיני הכוהן הנכנס, ואולי הכוונה לשניהם. הפרושים קוראים את פסוקי הפרשה באופן הפשוט ביותר, כפי סדר הפעולות שמתואר בהם: "וְהָבִיִּא מִבֵּית לְפָרְכָת. וְנָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לְפָנָי יי", בעוד הצדוקים מתעלמים מסדר הפעולות בכתוב ונצמדים לפסוק שבתחילת הפרשה: "כי בעֵן אַרְאָה על הפֶּרֶת", כמורה על ענן מכסה ומסתיר כתנאי לכניסה "אל פְּנֵי הַפֶּרֶת".

חז"ל מספרים על חריגת הוויכוח מהמישור התאורטי, כשכוהן כיתתי (צדוקי/בייתוסי) לא שעה לדברי הפרושים ולשבועה שהשביעוהו, והעלה את ענן הקטורת בטרם נכנס. אחת הגרסאות לסיפור מופיעה בירושלמי (יומא פ"א ה"ה, לט ע"א):⁷

ולמה משביעין אותו? מפני הבייתוסי...מעשה באחד שהקטיר מבחוץ והכניס מבפנים, וכשיצא אמר לאביו אע"פ שהייתם דורשין כל ימיכם לא עשיתם עד שעמד אותו האיש ועשה. אמר לו: אע"פ שהיינו דורשין כל ימינו אבל כרצון חכמים היינו עושין. תמיה אני אם יאריך אותו האיש ימים בעולם. אמרו לא באו ימים קלין עד שמת. ויש אומרים יצא חוטמו מזנק תולעים וכמין פרסת עגל עלת בתוך מצחו.

הכוהן, המלא עזות, מסרב להכפיף את תפיסתו ההלכתית בפני החכמים ובא על עונשו, בדיוק כפי שהזהיר הכתוב: "אֲחֵרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהָרֶן בְּקִרְבָּתָם לְפָנָי ה' וַיָּמָתוּ... דְּבַר אֶל אֶהָרֶן אֶחֶידָּ... וְלֹא יָמוּת". תיאור העונש בירושלמי על פי ה"יש אומרים" מעניין, מפני שהוא מזכיר את התיאור המדרשי של מותם של נדב ואביהוא (ספרא, שמיני, מכילתא דמילואים פרשה א הל"ד): "אבה יוסי בן דסאי אומר שני חוטין שלאש יצתה מבית קודשי הקדשים, ניפיצחו (=התפצלו) לארבעה, נכנסו שניים בחוטמו של זה ושניים בחוטמו של זה". דמיון זה אינו מפתיע בגלל שחטא נדב ואביהוא עומד, כאמור, ברקע.

פרסת העגל מגיעה אל הסיפור מדמות המרכבה שבספר יחזקאל: "וְכַף רִגְלֵיהֶם כְּכַף רִגְלֵי עֵגֶל וְאֵל הַמַּרְכָּבָה שֶׁם הִיא מוֹשֵׁב הַשְּׂכִינָה, שֶׁמִּקוּמָה הַטְּבָעִי שֶׁלֹּא בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת הוּא בְּקוֹדֵשׁ הַקּוֹדְשִׁים. הַטְּבָעִי הַפְּרָסָה בְּמִצְחוֹ שֶׁל הַכּוֹהֵן מֵרִמְזַת עַל כֵּךְ, שֶׁאֲחַת הַחַיּוֹת מִמַּרְכַּבַּת הַשְּׂכִינָה נֹאבְקָה בּוֹ בְּקוֹדֵשׁ הַקּוֹדְשִׁים, פִּגְעָה בּוֹ וְהִרְגָה אוֹתוֹ. זֶהוּ תִיאֹר חֲמוֹר מְאוֹד; הַמְכָה, 'אוֹת קִין', מוֹטְבַעַת בְּמִצַּח, כְּפִי שֶׁקָּרָה גַם לְעוֹזִיָּהוּ שֶׁנִּכְנַס לְהַקְטִיר קְטוֹרֶת אֲשֶׁר לֹא כִדָּת: "וְהָעֲרַעַת זֶרְחָה בְּמִצְחוֹ (דברי הימים ב, כו, יט)".

גרסה שונה במקצת של הסיפור מופיעה בבבלי (יומא יט ע"ב, ע"פ כ"י מינכן 6):

⁷ גרסה דומה, אך לא זהה, מופיעה בתוספתא כיפורים, ולא נעסוק בה מפאת קוצר היריעה.

תנו רבנן: מעשה בצדוקי אחד שתקן מבחוץ והכניס. פגע בו אביו. אמר לו: בני, אף על פי שצדוקין אנו שומעין אנו לפרושיין. אמר לו: כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה: "כִּי בִּעְנֵן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת", ועכשו שבא לידי לא אקיימנו? אמרו, לא הספיק לגמור את הדבר עד שמת ומוטל באשפה והיו תולעים יוצאין מחוטמו ובאין לתוך פיו. ויש אומרים ביציאתו נגף. דתני ר' חייא כמין קול נשמע בעזרה, שבא מלאך וחבטו על פניו, ונכנסו אחיו הכוהנים ומצאו ככף רגל עגל בין כתפיו שנאמר "וְרַגְלֵיהֶם רָגְלֵי יִשְׂרָאֵל וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵי עֵגֶל וְנִצְעִים כְּעֵין נַחֲשֵׁת קָלָל",

הבבלי מפתח יותר את תיאור העונש עם התולעים: "והיו תולעים יוצאין מחוטמו ובאין לתוך פיו", ויוצר ע"י כך אסוציאציה גם למדרש על המרגלים בבבלי סוטה (לה ע"א):

"וַיִּמְתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דְבַת הָאֲרָץ רָעָה בְּמַגְפָּה לְפָנָיו וַיְבַדְּרֵיהוּ (לז) – אמר רבי שמעון בן לקיש: שמתו מיתה משונה. אמר רבי חנינא בר פפא, דרש ר' שילא⁸ איש כפר תמרתא: מלמד שנשתרבב לשונם ונפל על טיבורם והיו תולעים יוצאות מלשונם ונכנסות בטיבורם ומטיבורם ונכנסות בלשונם.

השוואה זו מחדדת את הפן של סטיית הכוהן מהשליחות שאליה נשלח; הוא שכח שהוא אינו מייצג את עצמו, אלא את העם ואת מנהיגיו, את החכמים.

הבבלי גם ממקם את מכת כף הרגל של העגל "בין כתפיו". המיקום הזה מזכיר את המדרש על השראת השכינה בנחלתו של שבט בנימין. הוא נאמר על הפסוק "וַיִּבֶן כְּתָפָיו שָׁכָן (דברים לג, יב)", ומופיע בין היתר במקום סמוך במסכת (יב ע"א). ברמיזה זו טמונה אירוניה עמוקה, משום ש'בין כתפיו' של בנימין הוא מקום השראת השכינה, לעומת 'בין כתפיו' של הכוהן, שאליו נשלחת המכה של העגל ממרכבת השכינה. אפשר שהאירוניה אף מעמיקה עם הרמז לדעת ר' יהודה המופיעה במשנת מכות (פ"ג מ"ו): "רבי יהודה אומר ארבעים שלמות הוא לוקה והיכן הוא לוקה את היתירה? בין כתפיו".

האירוניה אינה ביקורת סתמית, אלא טמון בה פשר. המניע לעמדה הצדוקית היה הרצון לכסות ולהסתיר את השכינה בכניסת הכוהן; לשמור על ריחוק ויראה. אך בעמדה זו כשלעצמה יש נימה של אירוניה. שכן, העובדה היא שבבית שני, שבו שרתו הכוהנים הצדוקים, לא היה מה להסתיר! לא ארון ולא כפורת ולא כרובים, והצדוקים יצרו 'הסתרה בתוך הסתרה'. החכמים "גומלים" להם בסיפור על הופעה מוחשית מאוד של השכינה, שאיתה לא רצו להיפגש, כשהכוהן ספג ואף נשא על מצחו או בין כתפיו את אותות המפגש הפיזי עם חלק ממרכבת השכינה.

אכן, זהו תורף המחלוקת. הצדוקים, שכאמור שמים במוקד את הפסוק "כִּי בִּעְנֵן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת", וקוראים רק חלק אחד שלו, אכן מפתחים בעקבות נדב ואביהוא רק את הצד האחד: את יראת ההתקרבות, הכיסוי וההימנעות ממפגש. הפרושים, לעומתם, ובעקבותיהם החכמים, קלטו את דו-המשמעות של הכתוב; אכן יש כאן אלמנט של כיסוי, אבל כזה שגם מגלה, מכסה טפח ומגלה טפחיים, כמעשה אהבים, מפגש אוהבים. לפי עמדתם, הכוהן שנכנס מעלה ענן של קטורת אך ורק אחרי הכניסה, אחרי הרגע הראשון הקטן, שבו אולי יש גם 'הצצה מן החרכים'. יתרה מזאת, הם אף יוצרים, באמצעות הענן, את דמות השכינה המתגלה בענן במדבר, ובחזונו של ישעיה (בבלי יומא נג ע"א):

דתניא: נתן בה עיקר מעלה עשן, היה מתמר ועולה כמקל עד שמגיע לשמי קורה. כיון שהגיע לשמי קורה – ממשמש ויורד בכותלים עד שנתמלא הבית עשן, שנאמר "וַהֲבִיתִי יְמֵלָא עֲשָׁן (ישעיהו ו, ד)".

בתיאור המדרשי על השכינה במדבר זה נראה כך: "כיון שהיו ישראל חונים, היה עמוד הענן מתמר ועולה ונמשך... ומחפה את האהל מבפנים וממלא המשכן מבחוץ" (ברייתא דמלאכת המשכן פרק יד).

נעיר בקצרה על עוד עניין אחד בסיפור שבבבלי: "כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה כִּי בִּעְנֵן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת, ועכשו שבא לידי לא אקיימנו? אמרו לא הספיק לגמור את הדבר עד שמת". הלשון הזו מחברת אותנו לסיפור על מות ר' עקיבא בבבלי ברכות (סא ע"ב):

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "וַיִּבְכְּלֵן נַפְשָׁךְ (דברים ה, ה)" – אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשו שבא לידי לא אקיימנו?!

גם הניסוחים הזעים "לא הספיק לגמור את הדבר עד ש..." (בחלק מכתבי היד), מגבירים, כך נדמה, את האירוניה למעשהו של הכוהן הצדוקי: ר' עקיבא 'לא הספיק לגמור' את קריאת שמע עד שמת ו"יצתה נשמתו באחד". ואילו הצדוקי לא הספיק לגמור את דברי השבח לעצמו על הפרת ההוראה ההלכתית של החכמים, ומת. האירוניה מתעצמת גם על ידי תיאור הכאת המלאך/עגל את הצדוקי, לעומת ניסיון המלאכים להתערב לטובת ר' עקיבא בסיפור שבברכות.

¹ א"ה. שְׁלָהּ הוא הבן השלישי של יהודה. משום מה רבים מהלומדים קוראים מלה זו במקורות חז"ל שִׁילָא, בחירק.

נראה שהשוואה בין הסיפורים יוצרת תמונת מראה ניגודית ומעניינת בין הצדוקי לדמותו של ר' עקיבא, גיבור טרגי מול אנטי-גיבור טרגי. אי אפשר להתעלם מהאומץ של הצדוקי ומנחישותו. אולי הוא מזכיר בזה גם את נדב ואביהוא, במיוחד כפי שבחרו, למשל, מקורות חסידיים להתבונן בפן החיובי של התשוקה הדתית שלהם. ברם, קיים הבדל בולט בין הכוהן, שהחכמים הם מושא ההתרסה שלו, לבין ר' עקיבא שנוהג בהתרסה מול הרומאים. ואולי יותר מכך; לצדוקי הייתה תשוקה גדולה לקיים את אופן קריאת הפסוקים ע"י חברי הכת שלו, אך קריאה זו מובילה, כאמור לעיל, לתפיסה שמתמצה ביראה וריחוק מהשכינה בלבד. ואילו ר' עקיבא מגלם את הקוטב השני, מסירת הנפש על אהבת ה' – האהבה, הייחוד והדבקות שממשיכות את התנועה שעומדת בתשתית של הציור הפרושי/חז"לי את הכניסה לפני ולפנים והמפגש עם השכינה.

אבני נזר ובאבנט בד יחגור... אמרו בר"ה (כו:): אמר רב חסדא מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור. והקשה בטורי אבן שם, דהתינח דהבגדים שיש בהם זהב (ציץ, חושן, אפוד ומעיל⁹), מובן למה אין כהן גדול נכנס בהם, אולם לגבי אבנט צ"ע מדוע שינוהו התינח למ"ד ביומא (דף יב). אבנטו של כהן גדול של כל השנה היה מכלאים, ואבנטו של כהן הדיוט של בוך, לכך שינו גם את האבנט שיהיה של בוך, כדי שיהיה דומה לכהן הדיוט בכל בגדיו. אבל למ"ד דשל כהן גדול ושל הדיוט כל השנה ביניהם שינוי ואין כלאים של הוא, וביורה"כ משתנה אבנטו של כהן גדול להיות של בוך, צ"ב למה שינו, הרי כאן לא שייך הטעם ד"אין קטיגור נעשה סניגור", וגם אינו דומה לבגדי כהן הדיוט. ונשאר בקושיא. וכתב האבני נזר חו"מ סימן צ', מה שהוקשה לך הא לא דרשינן טעמא דקרא. יש לומר שאני בגדי זהב שהטעם מפורש בתורה במעיל וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ (שמות כה, לה) הוקשה לרב חסדא דיותר הי' צריך לזה ביום הכפורים שנכנס לפני ולפנים ותירץ דאי אפשר משום דאין קטיגור כו' וקצת ראי' לזה מה שהאבנט של כה"ג נשתנה משאר ימות השנה מכלאים לבוך דבזה ליכא טעם אין קטיגור כו'. והתינח למ"ד בגדי כהן הדיוט של בוך כיון שאינו עובד בשמונה ככה"ג עובד בד' ככהן הדיוט שהאבנט של בוך אך למה דק"ל אבנט של הדיוט גם כן כלאים למה נשתנה אבנט של כה"ג ביוהכ"פ היות של בוך. אך לפי האמור אתי שפיר דבאבנט אין לנו לבקש טעמים כמו בכל המצוות רק בבגדי זהב קשיא לי לרב חסדא משום המעיל: א"ה. חוששני שיתכן שהדברים אינם ברורים דים. ואנסה להסביר. כהן הדיוט לובש ארבעה בגדים. מכנסים כתונת אבנט ומגבעת. בפרשת תצוה בספר שמות כתוב בתורה שהם עשויים משיש או מבד, כלומר מפשתן. באבנט לא נתבאר בפרשת תצוה ממה הוא עשוי. בפרשת פקודי לקראת סוף ספר שמות וְאֶת־הָאֲבֵנִיט שֶׁשׁ מִשְׁזָר וְתִכְלֵת וְאֲרָגְמָן וְתוֹלַעַת שֵׁנִי מַעֲשֶׂה רֶקֶם. כך מפורש בפרשת העשייה (פקודי) ולא בפרשת הצינוי (תצוה). נחלקו רבותינו אם אבנט זה משותף לכוהן הגדול ולכוהן ההדיוט, או שאבנט זה רק לכוהן הגדול, אבל ההדיוט לובש פשתן. נעבור לבגדי הכוהן הגדול, בתורה מבואר שהם עשויים מכלאים של צמר ופשתן, במרכיבים שלהם יש תכלת ארגמן ותולעת שני מצמר, ושש משזר מפשתן. [בתורה לא כתוב פשתן אבל כך מפורש בספר יחזקאל פְּצָי פְּשִׁתִּים יְהִיו עַל רֵאשִׁים וּמְכַנְסֵי פְּשִׁתִּים יְהִיו עַל מְתְנֵיהֶם (יחזקאל מד, יח)] המעיל היה כולו מצמר בצבע תכלת אבל בשוליו היו רימונים ופעמוני זהב. הציץ היה כולו זהב, והחושן והאפוד היו מכלאים כאמור, בתוספת חוטי זהב. ביום הכיפורים כתוב בתחילת הפרשה. פְּתַנְתָּ בַד קָדֵשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסֵי בַד יְהִיו עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאֲבֵנֵי בַד יַחְגֹּר וּבְמַצְנֵפֶת בַד יִצְנֵף ... הכוהן הגדול בבואו אל קודש הקדשים לובש רק בגדי פשתן, בלי צמר ובלי זהב. זהב הוא קטגור על ישראל כי מזכיר את מעשה העגל, ולכן אין הכוהן הגדול נכנס ביום הכפרה בבגדי זהב אל קודש הקדשים. השאלה של הטורי אבן (מחברו כתב ספר ידוע יותר בשם שאגת-אריה) היא למה ביום הכיפורים הכוהן הגדול לובש אבנט שונה מאבנטו של כל השנה? והלוא אין בו זהב! מסביר האבני נזר' שלא הוקשה לרב חסדא למה בגדי יום הכיפורים שונים. רק על המעיל שאל, כי יש עניין מיוחד להשמיע את קול פעמוני הזהב של המעיל. ועל זה באה התשובה שהזהב לא יעשה סניגור. כללית איננו שואלים למה יש הבדל

בין יום הכיפורים לכל השנה, וגם לא שינוי הבגדים, אבל חסרון המעיל בולט, למה מוותרים על הקול שהוא משמיע כל השנה. המעניין הוא שלא חסרות דרשות בתלמוד הבבלי על טעמי המצוות, ומה בדיוק היה קשה לנכד האבני נזר למה דרשינן טעמא דקרא¹⁰.

טז כא זרע שמשון וְהַתְּוֹדָה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם יֵשׁ לְדַקְדֵּק הַלְשׁוֹן "לכל" חטאתם, דיותר היה ראוי לומר "ואת כל חטאתם". וי"ל ע"פ מה שאמרו (יומא פו:) דבתשובה מיראה זדונות נעשות לו כשגגות, ובתשובה מאהבה זדונות נעשות לו כזכיות. אמנם אם אינו עושה תשובה, הזדונות לעולם נשארים זדונות, ולשיטת חכמים אין יוה"כ מכפר אלא על השבים בתשובה.

והנה לכאוי קשה דהאיך אמר שהכה"ג יתוודה על כל עוונות ישראל ופשעיהם, דמה יועיל זאת לישראל כל זמן שהם עדיין מחזיקים בטומאתם ואינם מתחרטים ושבים. וכדי לתרץ זאת, דקדק הכתוב לומר "לכל חטאתם", כלומר שלפרש בא על איזה עוונות ופשעים יועיל הוידוי של הכה"ג, דרק על אלו שכבר נעשו חטאות ושגגות, שהשוגג נקרא "חטא" ע"י תשובתם של ישראל, אלא שתשובתם היתה רק מיראה, ולכך נשאר עדיין העבירה בשוגג, ועל זה מועיל וידויו של הכה"ג וזכותו של יוה"כ שיהיו נחשבים להם כזכיות. וזה מה שאמר הכתוב "את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם", כלומר על איזה פשעים מתוודה, על אותם שנעשו "חטאתם" מחמת התשובה שעשו. ובזה מתיישב לשון הכתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", דקשה כפילות הלשון. אלא כוונת הכתוב לומר, שאף שבשאר ימות השנה אי אפשר שיסתלקו העבירות לגמרי רק ע"י תשובה מאהבה, דרק אז הזדונות נעשות כזכיות, ואין כל אדם יכול לזכות לתשובה זו כל כך בניקל¹¹, אמנם ביוה"כ נעשו כל עבירות זכיות. וזה מה שאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם", ומה אופן הכפרה שיש ביום הזה, לזה אמר "לטהר אתכם מכל חטאתיכם", והיינו שתזכו להיטהר לגמרי, וכל השגגות יסתלקו ויהיו נעשים זכיות כמו התשובה מאהבה שמגעת לפני ה' ממש, וזה מה שסיים הכתוב לפני ה'.

יח ד מלוא העומר. אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ לְלַכֵּת בָּהֶם אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם. וְשִׁמְרַתֶּם אֵת חֻקֵּי וְאֵת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי יי.. ופירש"י וז"ל משפטו – אלו דברים האמורים בתורה במשפט, שאילו לא נאמרו, היו כדאי לאמרן. חקותי – דברים שהם גזירת המלך שיצה"ר משיב עליהם למה לנו לשומרן, ואומות העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנז וטהרת מי חטאת, לכך נאמר "אני ה'" 'גזרתי עליכם, אי אתם רשאים להפטר. עכ"ל. לפ"ז מבואר דמשפטים ניקל לעשותם, מאחר שהשכל מחייבן. לזה בא והזהיר "את משפטי תעשו", דבתחילה תרגילו לעשות משפטים שהם מצוות שכליות שלא יפול לב יצה"ר עליו לפתותכם, כי טעמם ידוע, ובכל האומות יש משפטים שכליים לתיקון קיבוץ מדיניי, כמו גזילה גניבה רציחה שהם קיום העולם. אבל "ואת חקותי" שאין בהם טעם, אני צריך להזהירכם ש"תשמרו" בשמירה יתירה, מאחר שהשטן והיצה"ר מונין את ישראל כמו שעטנז ופרה אדומה. אך דעו כי שמירת המשפטים הם משפטי ה', ותעשו בשביל זה ש"אני ה' אלהיכם", שגם המשפטים תעשו בשביל שאני המצוה אתכם. אח"כ אמר בענין השמירה ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", דגם המשפטים שתעשו יש בהם כח להביאכם לחיי עוה"ב", כי חיות המה, מצד הקדושה. דכמו שהחוקים תיקונם

²³ כידוע, שיטת ר' שמעון לדרוש טעמא דקרא, ובמקום שהטעם אינו שייך, הדיון משתנה; לדעת חכמים הדין לא משתנה, אבל אין טענה על רב חסדא למה דורש טעמא דקרא, אם אינו מסיק הלכה!

²² מלה מקראית נָקַל (ישעיהו טט, ו ועוד). משום מה מוצאים בספרים וגם בשפת הדיבור באידיש 'בְּנִיקַל' (בשפת הדיבור הקו"ף בשווא), במשמע 'בקלות'.

בודאי לחיי עוה"ב ודהרי אין בהם טעם נגלה לתיקון קיבוץ מדיניו, כמו כן המשפטים יש בהם כח זה. ולכן הקדים בפסוק כאן את החוקים למשפטים, לומר כשם שפשוט בעיניכם שהחוקים הוא לתיקון לעוה"ב, שהרי אין טעם נגלה לתיקון עוה"ז כמו כן תדעו שבמשפטים יש כח זה כי, אני, האני ה' המצוה, לכן גם במשפטים יש בהם כח קדושה שיביאו לידי עוה"ב. או יאמר "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי" דהנה בחוקים מסתמא שמירתן עבור שאמרתם לשמרם, כי השכל לא היה מחייבן, וא"כ נקל לקיימן בשביל ציווי הקב"ה ולא על מנת לקבל פרס, אבל במשפטים אפשר שתשמרם מפני תיקון המדיני והם קיום העולם. לכן אמר אע"פ שהמשפטים נוגעים לחיות וקיום העולם, וזהו "וחי בהם" היינו שהמשפטים הם חיות וקיום העולם, אעפ"כ תהיה כוונתכם בשביל כי אני ה'. ומה שאמר "ללכת בהם אני ה' אלהיכם", יש לומר כי ההפרש בין אדון שמצוה לעבדיו לעשות רצונו, בכל שעושה יותר רצון האדון ויכול להשיג מדריגה יתירה, אך יש סוף למדריגות. ואולם "חוקותי תשמרו ללכת בהם", אע"פ שכבר גרמתם לכם מדריגה יתירה, תלכו מעלה מעלה "כי אני ה' אלקיכם", א"כ אין סוף וקץ למדריגות, לכן אמר "אם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ ויקרא כו, א" כי המדריגות אין להם שיעור וסוף, לכן האדם נקרא "מהלך" שהולך ממדריגה למדריגה, וזהו "ללכת בהם" ממדריגה למדריגה, ולא תאמרו שכבר באתם למדריגה, "כי אני ה' אלקיכם" ואין סוף למדריגה ומעלה אשר תקוו להשיג.

תן להכם ויחכם-עוד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליונו מופיע שם):

<http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהבטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל געושיאים לשוניים

בכתובת: info@maanelashon.org

☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכתבים ☺ ..